

**Diagnoza Gminy Radziemice
w obszarach społecznym,
gospodarczym
i przestrzennym**

Opracowanie:
UG Radziemice
Hubert Guz (ekspert strategiczny)

Radziemice, 2023

Spis treści

WSTĘP.....	2
OBSZAR 1 - Społeczność	5
1.1 Zmiany demograficzne	5
1.2 Sytuacja mieszkańców - zatrudnienie.....	8
1.3 Sytuacja mieszkańców – pomoc społeczna	10
1.4 Organizacje pozarządowe.....	11
1.5 Sytuacja budżetowa Gminy	12
1.6 Pozyskiwanie środków zewnętrznych	14
1.7 Edukacja.....	19
1.8 Kultura i zabytki, rekreacja	20
1.9 Podsumowanie Obszaru 1 - Społeczność	24
OBSZAR 2 - Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)	25
2.1 Rolnictwo	25
2.2 Przedsiębiorczość.....	25
2.3 Podsumowanie Obszaru 2 – Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)	28
OBSZAR 3 – Infrastruktura i środowisko	29
3.1 Infrastruktura drogowa	29
3.2 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna.....	29
3.3 Infrastruktura gazowa	30
3.4 Infrastruktura teletechniczna	30
3.5 Zagospodarowanie przestrzenne	30
3.6 Infrastruktura mieszkaniowa.....	31
3.7 Ochrona powietrza i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.....	32
3.8 Podsumowanie Obszaru 3 – Infrastruktura i środowisko	34
Obszary funkcjonalne	35
Wskaźniki rozwoju Gminy Radziemice	36
Bibliografia:	41
Załączniki:	42

WSTĘP

Niniejsza diagnoza została opracowana w ramach prac nad Strategią Rozwoju Gminy Radziemice 2033. Jest ona efektem analizy danych statystycznych z lat 2016-2021 oraz dokumentów strategicznych (lokalnych i regionalnych).

Główne źródła informacji to: dane własne Urzędu Gminy Radziemice, dane Głównego Urzędu Statystycznego (w tym Bank Danych Lokalnych, Bank Danych Regionalnych, Statystyczny Portret Gminy), portal statystyczny Polska w Liczbach, Raport Związku Miast Polskich Monitor Rozwoju Lokalnego (Sytuacja społeczno-ekonomiczna Gminy Radziemice), Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”.

Analiza została przeprowadzona w trzech obszarach:

Obszar 1 – Społeczność – perspektywa społeczna

Obszar 2 - Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość) – perspektywa gospodarcza

Obszar 3 - Infrastruktura i środowisko – perspektywa przestrzenna

Dodatkowo w ramach analizy uwzględniono aspekty związane z pozyskiwaniem środków zewnętrznych, kondycją budżetu Gminy oraz kompleksowym wskaźnikiem rozwoju Gminy.

Gmina Radziemice jest gminą wiejską, leżącą w Powiecie Proszowickim Województwa Małopolskiego. Jednostką administracyjną obsługującą gminę jest Urząd Gminy w Radziemicach mieszczący się Radziemice 74, 32-107 Radziemice.

Powierzchnia Gminy wynosi 5 785 ha. Stanowi to 0,38% powierzchni Województwa Małopolskiego i 14 % powierzchni Powiatu Proszowickiego. Jest to jedna z najmniejszych gmin w województwie, a nawet w Polsce. Gmina sąsiaduje: od północy z gminą Raclawice (powiat miechowski) gmina, od wschodu z gminą Pałecznicza (powiat proszowicki), od południa z gminami: Proszowice i Koniusza (powiat proszowicki), a od zachodu gminą Słomniki (powiat krakowski).

Gmina Radziemice leży na skraju dwóch mezoregionów geograficznych: Wyżyny Małopolskiej i Płaskowyżu Proszowickiego. Jej teren jest pofalowany. Z północy na południe w kierunku Proszowic przecinają ją dwa ciek wodne: Ścieklec (największy lewostronny dopływ) Szreniawy i Kniejówka (Łętkówka). Gmina leży w regionie klimatycznym Wyżyny Krakowsko-Miechowskiej - występuje tu klimat umiarkowanie ciepły.

Charakterystyczne dla rzeźby terenu gminy jest prawie całkowity brak lasów – jedynie nielicznie występujące zadrzewienia śródpolne. Krajobraz gminy ma charakter typowo rolniczy z charakterystyczną zabudową zagrodową i jednorodziną. Żyzne gleby (czarnoziemy) ziemi proszowickiej, sprzyjają uprawie wszystkich rodzajów zbóż, roślin motylkowych i okopowych oraz warzyw.

Przez teren gminy przebiegają drogi powiatowe, między innymi droga Kocmyrzów - Raclawice oraz drogi gminne o łącznej długości 52 km.

Gmina Radziemice na tle Powiatu Proszowickiego

Gmina Radziemice obejmuje sołectwa: Błogocice, Dodów, Kaczowice, Kąty, Kowary, Obrażejowice, Lelowice, Łętkowice, Łętkowice-Kolonia, Przemęczany, Przemęczanki, Radziemice i Wola Gruszkowska, Smoniewice, Wierzbica, Wrocimowice i Zielenice.

Sołectwa Gminy Radziemice

Największymi pod względem ludnościowym są sołectwa Radziemice (453 os.), Kowary (291 os.), Łętkowice (322 os.) oraz Błogocice (293 os.). Sołectwami, których liczba mieszkańców nie przekracza 100 osób są: Kąty, Lelowice i Kaczowice.

Układ gospodarczy gminy jest silnie powiązany z pobliskimi ośrodkami miejskimi - wynika to z dojazdów mieszkańców do pracy (poza terenem gminy) oraz dostępem do części usług publicznych także poza terenem gminy. Gmina należy do obszaru funkcjonalnego miasta Proszowice, przejawia się to przede wszystkim dojazdami młodzieży do zlokalizowanych w centrum powiatu placówek edukacyjnych (szkoły średnie), dostępem do specjalistycznej opieki zdrowotnej (najbliższy szpital jest zlokalizowany w Proszowicach) oraz dostępem do usług komercyjnych.

OBSZAR 1 - Społeczność

1.1 Zmiany demograficzne

Gmina Radziemice liczy **3 241** mieszkańców (stan na grudzień 2021), co stanowi 7,6% ludności Powiatu proszowickiego. Poniżej zestawienie liczby mieszkańców Gminy w rozbiu na wieś.

Lp.	Wieś	Liczba mieszkańców	Udział liczby mieszkańców sołectwa w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy (%)
1.	Błogocice	293	9,03%
2.	Dodów	162	4,99%
3.	Kaczowice	75	2,33%
4.	Kąty	52	1,62%
5.	Kowary	291	8,97%
6.	Obrażejowice	167	5,17%
7.	Lelowice	71	2,20%
8.	Łętkowice,	322	9,91%
9.	Łętkowice-Kolonia	236	7,28%
10.	Przemęczany	266	8,20%
11.	Przemęczanki	164	5,08%
12.	Radziemice, Wola Gruszkowska	453	13,95%
13.	Smoniewice	132	4,10%
14.	Wierzbica	181	5,57%
15.	Wrocimowice	130	3,98%
16.	Zielenice	247	7,62%
	suma	3 241	100%

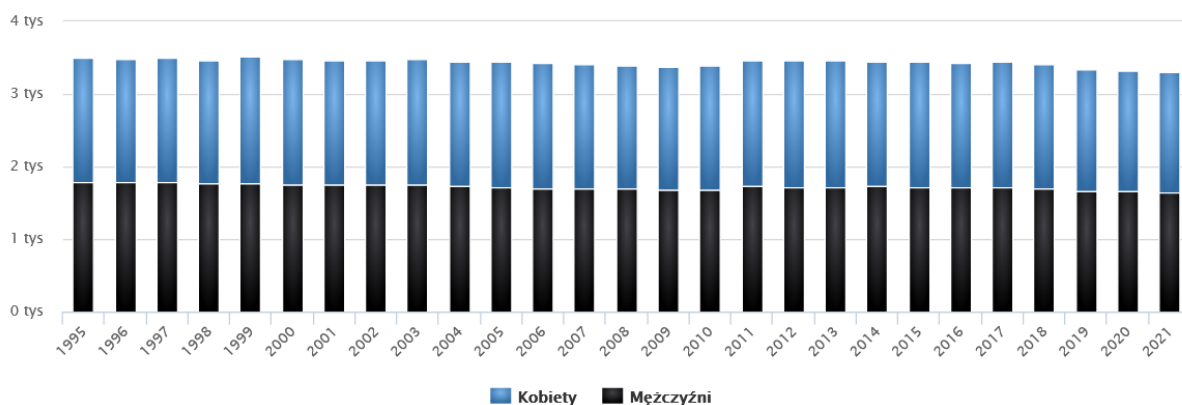
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 r.

Średnia gęstość zaludnienia w latach 2017–2021 nie ulegała większym wahaniom – w ostatnim roku analizy wyniosła 59 osób na 1 km² i jest ponad czterokrotnie niższa niż średnia dla Województwa Małopolskiego, która wynosi 226 osób/km².

Z 3 241 mieszkańców 49,48% stanowią kobiety, a 50,52% mężczyźni. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,3 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców Województwa Małopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Populacja Gminy Radziemice wykazuje od 2017 roku nieznaczną, lecz niestety trwałą tendencję spadkową.

Populacja – Gmina Radziemice w latach 1995 – 2021

(Źródło: GUS)

Źródło: wykres zgodnie z grafiką Polska w Liczbach.

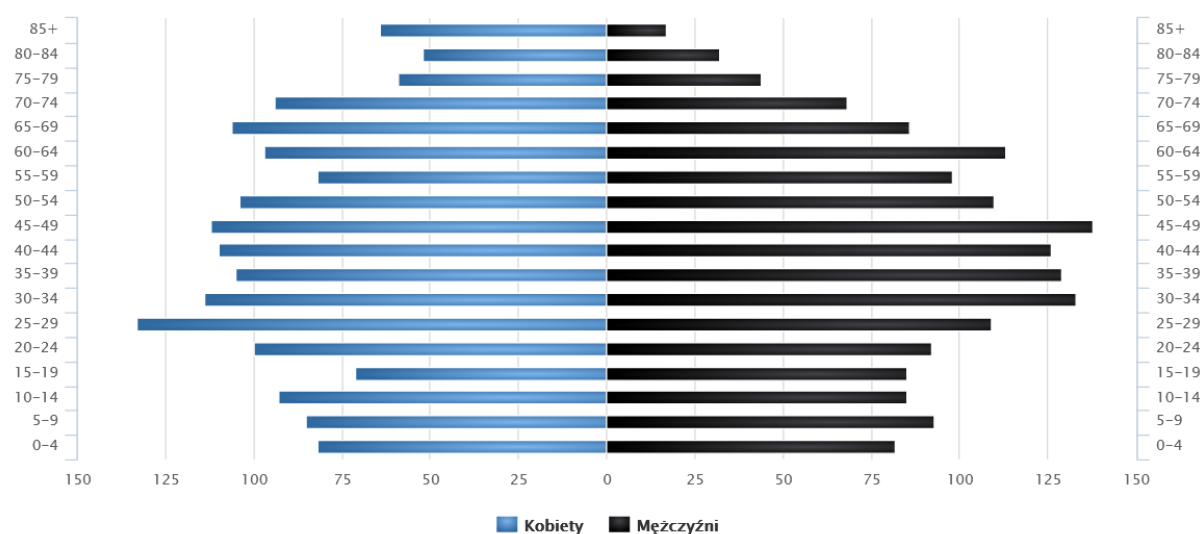
Analizując piramidę wieku mieszkańców Gminy Radziemice za 2021 r. wynika z niej, że 60 % mieszkańców jest w wieku produkcyjnym (18-65 lat), 18,2 % w wieku przedprodukcyjnym (0 - 17 lat), a 21,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (66 i więcej lat).

Dane demograficzne dla Gminy wskazują, że problem starzejącego się społeczeństwa i postępującej depopulacji zaczyna dotykać Gminę. Efektem wydłużania się trwania życia, przy relatywnie niskim współczynniku dzietności, jest starzenie się społeczeństwa, co również potwierdzają analizy Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030.

Niemniej jednak należy podkreślić, że w strukturze wieku mieszkańców Gminy, przeważają ludzie młodzi oraz osoby w wieku do 65 roku życia, co przez najbliższe lata powinno sprzyjać rozwojowi Gminy oraz wpływać pozytywnie na stan budżetu Gminy.

Piramida wieku mieszkańców gminy Radziemice, 2021

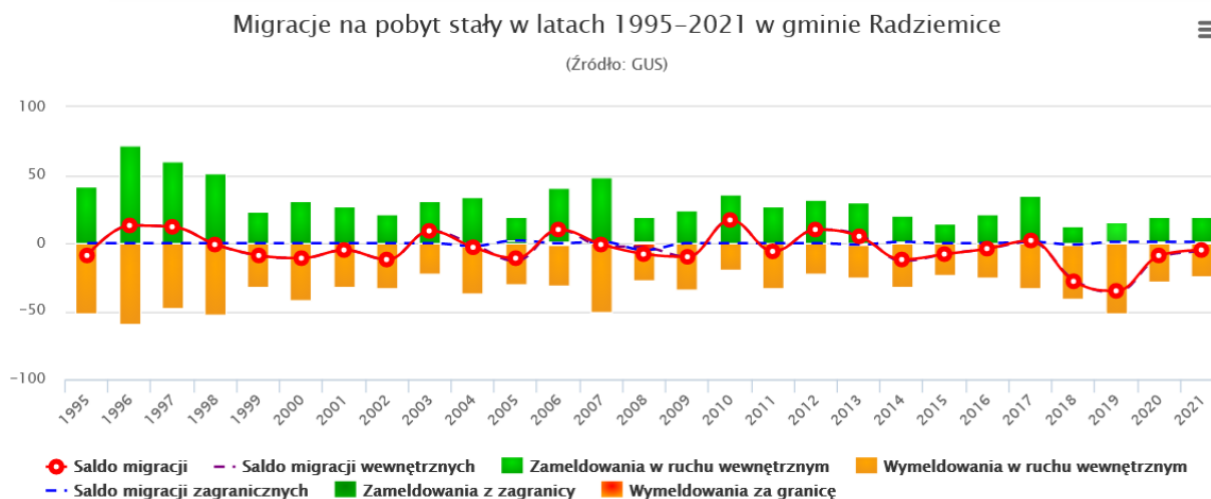
(Źródło: GUS)

Źródło: wykres zgodnie z grafiką Polska w Liczbach.

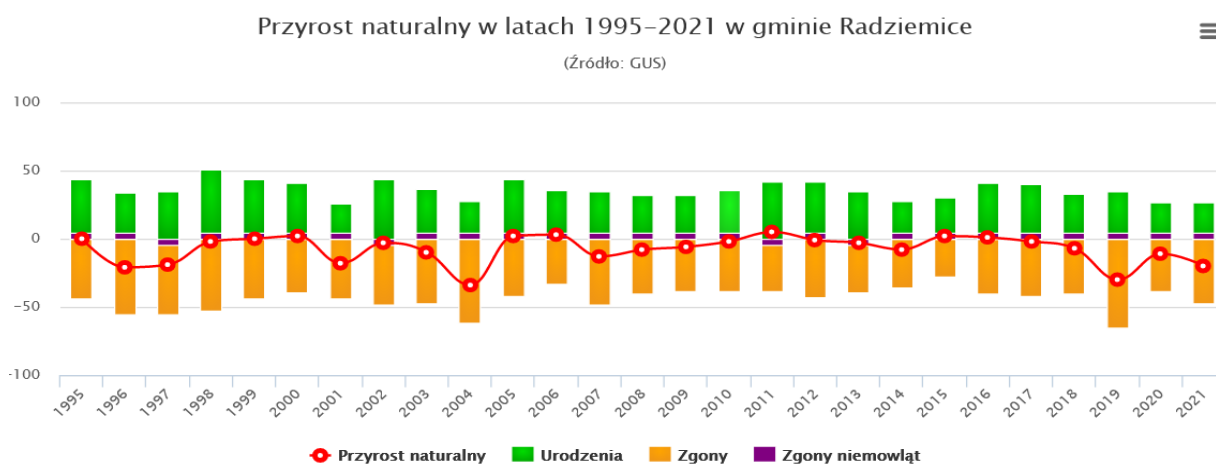
Czynnikami, kształtującymi liczbę ludności, są: przyrost naturalny i migracje. Ruch migracyjny ludności na terenie Gminy Radziemice w ciągu ostatnich kilku lat się waha, jednak ogólnie wykazuje nieznaczną tendencję wzrostową.

W analizowanym okresie saldo migracji było ujemne, co oznacza, że więcej osób dokonywało wymeldowań niż zameldowań. W stosunku do danych dla Powiatu proszowickiego jest to trend zgodny (saldo migracji dla Powiatu Proszowickiego było również ujemne). Niemniej jednak należy zauważyć, że wskaźnik zbliża się do wartości 0.

Źródło: wykres zgodnie z grafiką Polska w Liczbach

Przyrost naturalny na 1 000 ludności w analizowanym okresie¹ był ujemny. Najniższą jego wartość odnotowano w 2019 r. i wyniósł -30, natomiast w roku 2021 wyniósł -20. Jest to trend zgodny z statystyką dla Powiatu Proszowickiego. Wartość wskaźnika dla Gminy odbiega od ogólnego trendu dla Województwa Małopolskiego, na terenie którego współczynnik przyrostu naturalnego jest dodatni, jednak wpisuje się w tendencje krajowe.

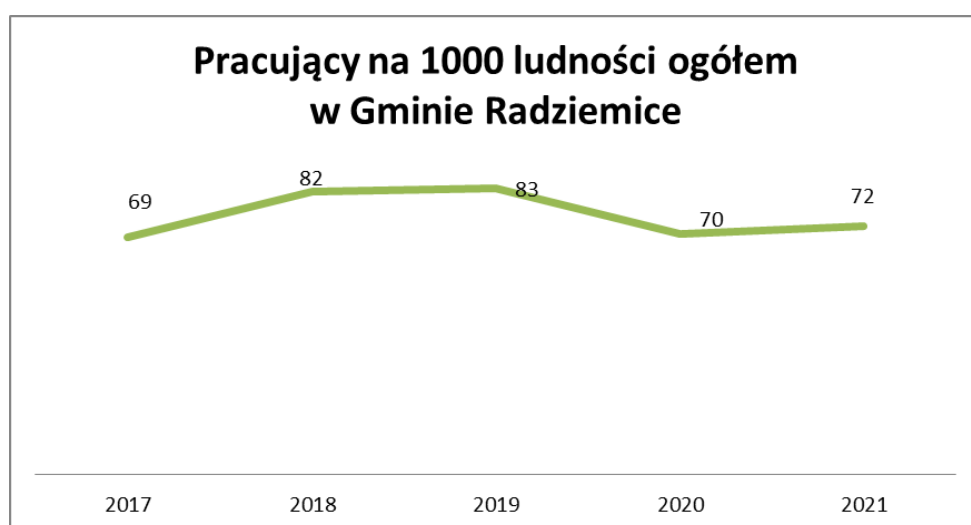

Źródło: wykres zgodnie z grafiką Polska w Liczbach.

¹ Analiza danych dokonana dla lat 2017-2021.

1.2 Sytuacja mieszkańców - zatrudnienie

W 2021 r. wskaźnik osób pracujących w Gminie Radziemice na 1000 mieszkańców wynosił 72 osoby (o 2,85% więcej niż w 2020 r.). Jednocześnie liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców w grupie ludności w wieku produkcyjnym w roku 2021 wynosiła 121,2 osoby (3,41%). Należy podkreślić, że wskaźnik ten ma specyficzny charakter - zgodnie z definicją GUS – nie obejmuje on osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. Stąd też bardzo niskie wartości wskaźnika w przypadku gmin wiejskich.

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS, Rynek pracy, Pracujący na 1000 ludności

Uwzględniając dane za poprzednie lata należy zwrócić uwagę, że odsetek osób pracujących zmniejszył się w stosunku do lat 2018-2019. Wśród pracujących dominowali mężczyźni 51,3%.

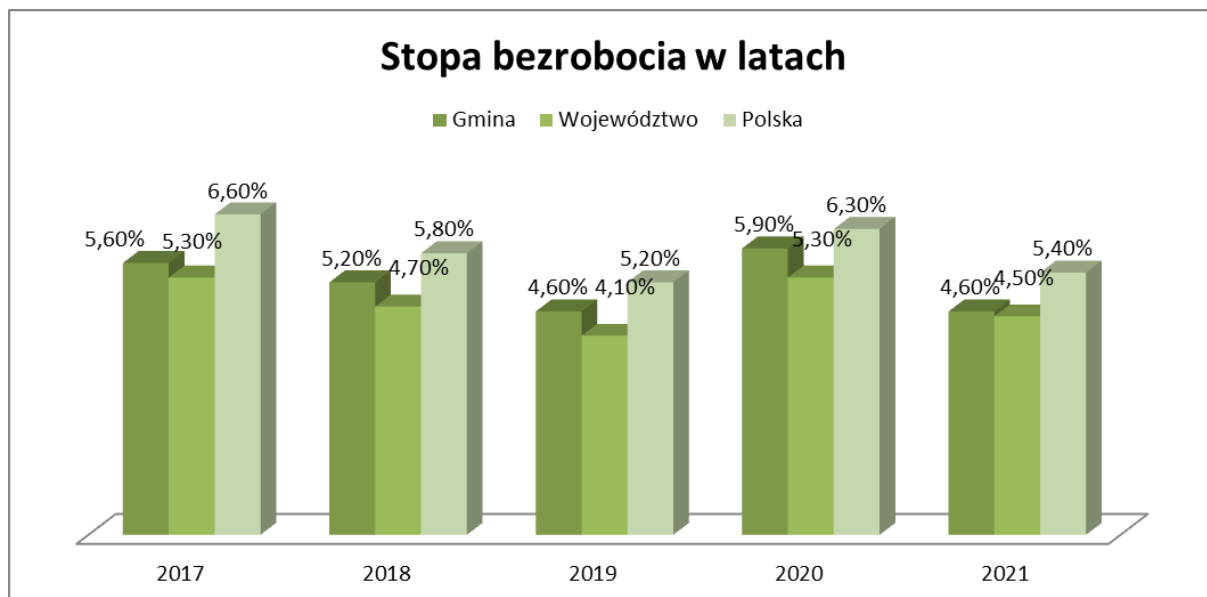
pracujący w gminie wg płci					
płeć/odsetek	2017	2018	2019	2020	2021
kobiety	113	153	144	104	114
%	47,3%	54,8%	51,8%	45,6%	48,7%
mężczyźni	126	126	134	124	120
%	52,7%	45,2%	48,2%	54,4%	51,3%
ogółem	239	279	278	228	234

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS, Rynek pracy, Pracujący w gminach wg płci

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych zmniejszyła się w 2021 r. w stosunku do roku 2020 i wróciła do stanu z roku 2019. W 2020 r. liczba bezrobotnych wzrosła, co bez wątpienia miało bezpośredni związek z pandemią COVID-19. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na

1000 mieszkańców w 2021 r. wyniosła 66 osób, tj. o 23% mniej w stosunku do liczby bezrobotnych w 2020 r.²

Szacowana stopa bezrobocia w Gminie Radziemice w 2021 r. wyniosła 4,6%. i jest niższa od stopy bezrobocia w Polsce. Jednocześnie jest niewiele wyższa niż stopa bezrobocia w Województwie Małopolskim. Należy jednak zwrócić uwagę na typowo rolniczy charakter Gminy, co zwykle wiąże się z wyższymi poziomami bezrobocia ukrytego w rolnictwie.

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS.

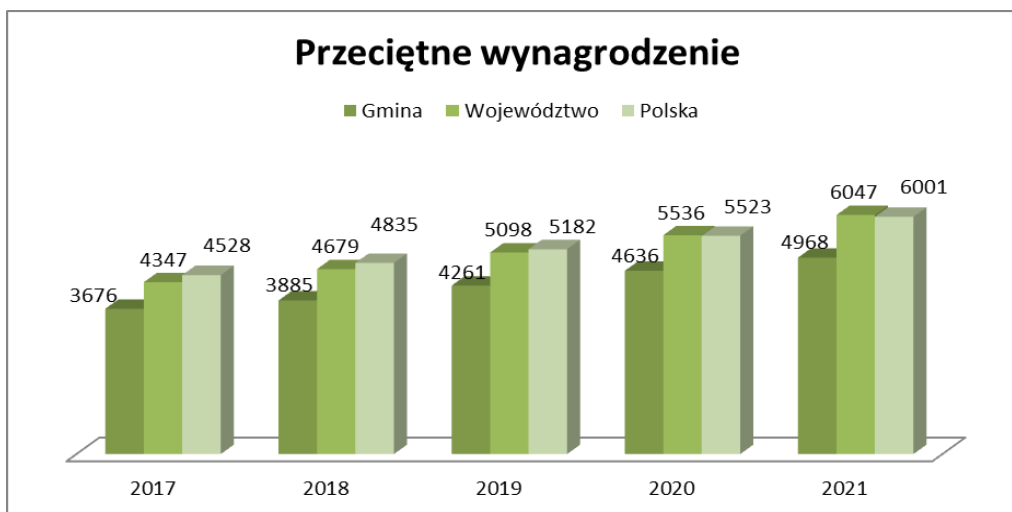
Zgodnie z danymi GUS³ przeważająca liczba osób bezrobotnych, to osoby w wieku do 30 lat (ok 44%), czyli ludzie często dopiero wkraczające na rynek pracy. Analogiczny trend występuje w całej Polsce.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Gminie Radziemice w 2021 r. wyniosło 4 968 zł brutto, co odpowiada 82,80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce⁴. Wartość przeciętnego wynagrodzenia na terenie Gminy Radziemice jest niższa w stosunku do szacowanych średnich zarobków dla Województwa Małopolskiego i Polski. Należy podkreślić, że z roku na rok wzrasta jego wysokość, jednak różnice pozostają znaczące. Sytuacja jest naturalna dla gminnych o dominującej funkcji rolniczej.

² Na podstawie danych GUS, Rynek pracy, Bezrobotni zarejestrowani według gmin (dane półroczne)

³ tamże

⁴ Na podstawie danych z https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radziemice#rynek-pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radziemice#rynek-pracy

1.3 Sytuacja mieszkańców – pomoc społeczna

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziemicach - udział osób korzystających z świadczeń społecznych do ludności ogółem wyniósł 2,5% w 2021 r.

W Gminie Radziemice liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w 2021 r. wyniosła 251 osób i spadło w stosunku do roku poprzedniego o 18 osób.

Lata	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	341	365	343	269	251

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 roku w gminie Radziemice wydano 62 decyzji o przyznaniu świadczenia w formie zasiłku okresowego. Najwięcej motywowanych było niepełnosprawnością (51 decyzji).

Zgodnie z danymi wynikającymi z raportu o stanie Gminy za 2021 r wśród klientów, którzy korzystali z pomocy społecznej najczęstszymi przyczynami, które kwalifikowały do korzystania ze świadczeń było:

- niepełnosprawność
- ubóstwo
- długotrwała choroba
- bezrobocie w rodzinie
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
- ochrona macierzyństwa

Wydatki Gminy na pomoc społeczną (dział 852 w budżecie Gminy) wyniosły w 2021 r. ogółem 1 100 027 zł, co stanowi 6,3% udziału w całym budżecie samorządu. Natomiast wydatki w tym zakresie na jednego mieszkańca Gminy stanowiły 333,00 zł.

W Gminie występuje niewielki potencjał sektora pozarządowego działającego w obszarze polityki społecznej, Gmina stara się aktywować organizacje pozarządowe w tym zakresie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje głównie z takimi instytucjami jak: Dom Pomocy Społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy we Wrocimowicach, Caritas Archidiecezji Krakowskiej.

1.4 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy to m.in.:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Obrażejowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Łętkowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna we Wrocimowicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Radziemicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kowarach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Smoniwicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Zielenicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbicy,
- Ludowy Klub sportowy Milenium,
- Stowarzyszenia Orkiestra Dęta „Sygnał” w Zielenicach
- Stowarzyszenia Orkiestra Dęta Wrocimowice
- Stowarzyszenie Marcina z Wrocimowic
- Towarzystwo Kulturalne Ziemi Radziemckiej,
- Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Razem, Blżej, Nowocześnie” ,
- Radziemickie Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe "Rozwój- Inspiracje- Kreatywność,
- Stowarzyszenie „Nestor Klub”,
- Gminne Koło Kombatantów RP i BWP,
- Koła Gospodyń Wiejskich,
- Fundacja „Razem Lepiej”,
- Fundacja „Człowiek dla Zwierząt”,
- Lokalna Grupa działania ProKoPaRa.

Działalność organizacji pozarządowych na obszarze Gminy skupia się głównie na propagowaniu działalności kulturalnej, rozwoju społeczności lokalnej, rozwoju kultury fizycznej, organizacji czasu wolnego mieszkańców. Gmina Radziemice każdego roku ogłasza otwarte konkursy na realizację zadań publicznych m.in. upowszechniania kultury fizycznej i sportu. W ramach współpracy z organizacjami pożytku publicznego Gmina Radziemice udziela pożyczek bezzwrotnych na realizację zadań publicznych.

Obszar Gminy Radziemice należy do Lokalnej Grupy Działania „ProKoPaRa”. W ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju 2014-2021 oraz prac nad nową Lokalną Strategią Rozwoju 2021-2027 szczególnie znaczenie ma rozwój sektora organizacji pozarządowych. Gmina angażuje się w te działania wspierając organizacje pozarządowe ze swojego terenu poprzez zlecenia zadań publicznych, udostępnianie zasobów (np. lokali), dofinansowania inicjatyw lokalnych, wsparcie doradcze oraz pożyczki i poręczenia. Celem władz samorządowych jest budowanie stałej współpracy pomiędzy sektorem publicznym, a sektorem społecznym.

1.5 Sytuacja budżetowa Gminy

Dochody budżetu Gminy według rodzajów w latach 2017 - 2021:

Wskaźniki	2017	2018	2019	2020	2021	Powiat proszowski 2021
Dochody ogółem [zł]	13 433 742,05	14 642 501,40	15 842 321,77	17 455 000,74	20 459 413,81	283 416 681,85
Dochody własne [zł]	3 986 545,26	4 196 792,02	4 420 335,31	5 807 718,44	5 704 719,72	89 434 701,20
Dotacje [zł]	5 232 047,79	5 815 400,38	6 451 363,46	6 345 613,30	6 867 889,09	104 866 319,65
Subwencja ogólna [zł]	4 215 149	4 630 309	4 970 623	5 301 669	7 886 805	89 115 661
Subwencja ogólna – część oświatowa [zł]	2 229 254	2 509 970	2 681 698	2 769 890	2 738 831	40 531 277

Źródło: GUS

Dochody ogółem budżetu Gminy na 1 mieszkańca wyniosły w 2021 r. 6 262,45 zł. Wartość ta wzrosła o 54% w stosunku do 2017 r.

Wskaźniki budżetowe Gminy potwierdzają stabilną sytuację finansową oraz rosnące wolumeny dochodów i wydatków budżetowych.

Wartość wskaźnika dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca (wskaźnik G) – wskazującego poziom zamożności gminy (dane: serwis samorządowy PAP) w 2022 r. wyniosła 1131,79 zł, co daje 1951 miejsce w kraju (na 2 477 gmin). Plasuje to gminę Radziemice w grupie gmin rolniczych o niskich dochodach.

Istotnym wskaźnikiem obrazującym stan finansów samorządu są wpływy z udziałów w PIT i CIT do budżetu. W oparciu o dane Ministerstwa Finansów poniższa tabela prezentuje wpływ do budżetu Gminy Radziemice z pobieranego przez urzędy skarbowe podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) oraz podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT).

Dochody (zł)	2020	2021	2022
Z PIT	1 577 360 zł	1 685 730 zł	4 335 174,57 zł
Z CIT	37 250,91 zł	37 435,89 zł	67 280,49 zł

Źródło: dane liczbowe Ministerstwa Finansów z lat 2020-2022, <https://www.gov.pl/web/finanse/udzial-jst-we-wplywach-z-pit>

Wysokość dochodów budżetu samorządu z podatków PIT i CIT jest ściśle powiązana z zmianami koniunktury w gospodarce. Lata 2020-2021 jest to czas pandemii wywołanej wirusem COVID-19, która znacząco wpłynęła na spadek dochodów Gminy z tych dwóch źródeł. Natomiast zgodnie z danymi GUS za 2021 r. znaczna część dochodów Gminy pochodziła z Działu 756 – Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek tj. 18,1%.

Przychody z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) mają marginalne znaczenie w budżecie gminy z powodu bardzo małej liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie.

Zgodnie z danymi GUS suma wydatków z budżetu Gminy Radziemice wyniosła w 2021 roku 17,4 mln złotych, co daje 5 200 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza, to wzrost wydatków o 8,3% w porównaniu do roku 2020. Odnosząc dane dotyczące wydatków za rok 2021 do danych za rok 2017 nastąpił znaczący wzrost o 20,57%.

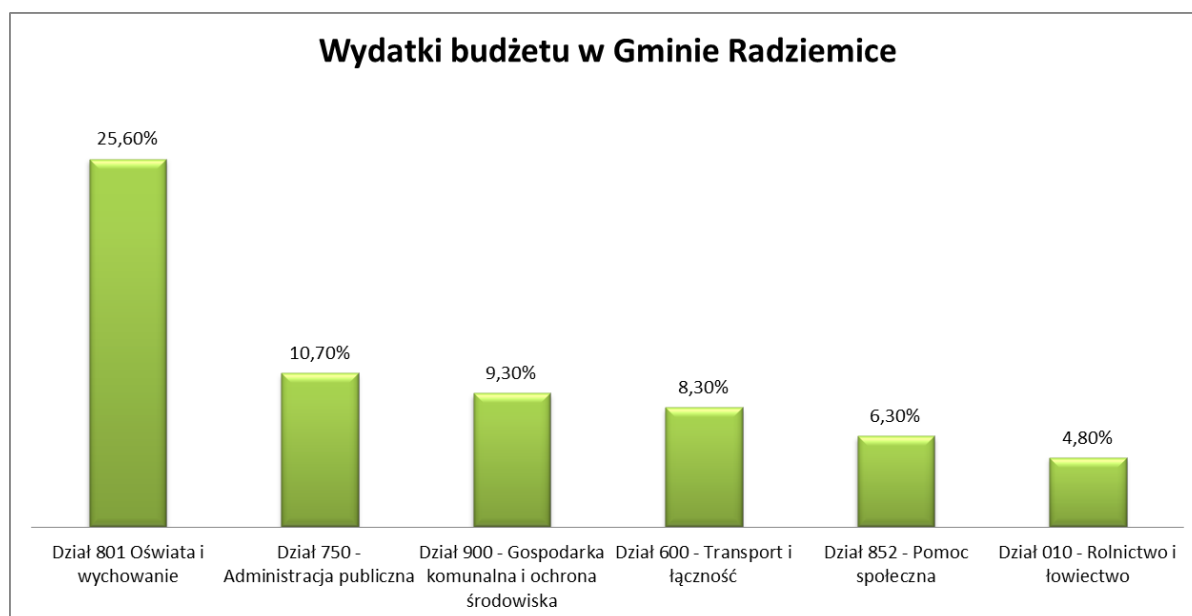
Wydatki budżetu Gminy według rodzajów w latach 2017 - 2021:

Wskaźniki	2017	2018	2019	2020	2021	Powiat proszowicki 2021
Wydatki ogółem [zł]	14 174 570,73	14 623 060,87	16 198 303,35	16 064 777,63	17 407 710,96	274 334 113,36
Wydatki majątkowe [zł]	1 821 858,57	1 593 688,15	1 818 662,47	1 356 948,04	1 463 381,95	69 552 352,68
Wydatki majątkowe – inwestycyjne [zł]	1 821 858,57	1 593 688,15	1 818 662,47	1 356 948,04	1 463 381,95	69 138 082,68
Wydatki bieżące [zł]	12 352 712,16	13 029 372,72	14 379 640,88	14 707 829,59	15 944 329,01	204 781 760,68
Wydatki bieżące – wynagrodzenia [zł]	4 119 147,74	4 338 561,18	4 790 487,86	4 948 188,28	5 154 956,86	65 139 409,36

Źródło: GUS

Największe wydatki z budżetu Gminy zostały przeznaczone na następujące działy :

- Dział 801 - Oświata i wychowanie – 4 448 973 zł
- Dział 750 - Administracja publiczna – 1 863 751 zł
- Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska –1 626 708 zł
- Dział 600 - Transport i łączność – 1 442 641 zł
- Dział 852 - Pomoc społeczna – 1 100 027 zł
- Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo – 835 884 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Wydatki inwestycyjne w 2021 r. stanowiły 1,5 mln złotych (w tym wydatki majątkowe na programy unijne 403 553,16 zł), czyli 8,62% wydatków ogółem środków budżetu Gminy Radziemice.

Należy podkreślić, że z roku na rok wydatki w powyżej wskazanych kluczowych obszarach rozwojowych wzrastają. W stosunku do wydatków ponoszonych w 2014 r nastąpił wzrost o około 70%. Istotny jest fakt, że wzrost wydatków budżetu Gminy następuje przy jednoczesnym wzroście wpływów do budżetu Gminy. Suma dochodów budżetu Gminy Radziemice wyniosła w 2021 roku 20,5 mln złotych, co daje 6 100 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 17% w porównaniu do roku 2020 i 56% w stosunku do roku 2017.

1.6 Pozyskiwanie środków zewnętrznych

Wydatki ze środków UE w latach 2014-2020 w „zł” na osobę w Gminie Radziemice wyniosły 752,72 zł. Uzyskany wynik jest znacznie niższy od średniej dla Województwa Małopolskiego wynoszącej 1 064,68 zł na mieszkańca.

Gmina Radziemice w latach 2014 - 2020 podejmowała działania związane z pozyskaniem środków zewnętrznych (dotacji) na realizację inwestycji infrastrukturalnych oraz projekty aktywizujące dla mieszkańców. Poniższe tabele prezentują kluczowe projekty współfinansowanych ze środków zewnętrznych w latach 2014-2020 r.

Projekty inwestycyjne			
Lp.	Tytuł projektu	Cel projektu i/lub zakres rzeczowy	Kwota dofinansowania (zł)
1.	Wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie Gminy Radziemice	Poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji CO2	116 893,00
2.	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Błogocice	Przebudowa drogi w miejscowości Błogocice na odcinku 0,459 km.	63 622,00
3.	Przebudowa poprzez modernizację świetlicy wiejskiej w miejscowości Łętkowice- Kolonia wraz z zagospodarowaniem otoczenia	W ramach realizacji operacji wykonano modernizację świetlicy wiejskiej w miejscowości Łętkowice - Kolonia wraz z zagospodarowaniem terenu	124 995,00
4.	Podniesienie efektywności energetycznej obiektów publicznych jako element systemowego podejścia do ochrony środowiska naturalnego w powiatach: proszowickim, bocheńskim i miechowskim	Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Radziemicach wraz z częściową wymianą stolarki okiennej oraz termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Łętkowicach wraz z wymianą instalacji CO i wymianą oświetlenia	818 448,00
5.	Partnerski Projekt budowy instalacji odnawialnych źródeł energii dla gmin Województwa Małopolskiego	Zamontowano 53 instalacje solarne, 15 PV oraz 2 pompy ciepła u mieszkańców	480 013,00

6.	Wymiana starych kotłów węglowych na nowe ekologiczne źródła ciepła na terenie gminy Radziemice	Wymieniono 43 szt. indywidualnych kotłów i palenisk opalanych paliwem stałym, o niskiej sprawności energetycznej i zastąpiono je nowoczesnymi kotłami na eko-groszek, automatycznie zasilanymi paliwem stałym, kotłami na biomasę oraz kotłami gazowymi	195 420,00
7.	Modernizacja i doposażenie pomieszczeń świetlicy wiejskiej w miejscowości Łętkowice, w budynku użyteczności publicznej w Łętkowicach	Roboty budowlane modernizacyjne oraz wyposażenie świetlicy	87 873,00
8.	Remont drogi gminnej Smoniwice-Korea nr 160410Kw miejscowości Smoniwice od km 0+000 do km 0+600	Remont drogi gminnej 0,6 km	154 383
9.	Remont drogi gminnej Kowary-Kłębek nr 160355K w miejscowości Kowary od km 0+000 do km 0+250	Remont drogi gminnej 0,25 km	98 028,00
10.	Remont drogi gminnej Przemęczanki – Sudara nr 160397K w miejscowości Przemęczanki od km0+000 do km 0+400	Remont drogi gminnej 0,4 km	101 695
11.	Remont drogi gminnej Przemęczanki – Sołtys nr 160396K w miejscowości Przemęczanki od km0+000 do km 0+400	Remont drogi gminnej 0,4 km	134 930
12.	Remont drogi gminnej Wierzbica – Stara Wieś nr 160419K w miejscowości Wierzbicai od km0+900 do km 1+800	Remont drogi gminnej 0,9 km	268 903
13.	„Remont dróg dojazdowych do pól w miejscowościach 1. Radziemice (dz.ewid.Nr 278/34 obręb Radziemice) w km 0+000-0+350; 2. Błogocice (nr drogi 160331K dz.ewid. 292 obręb Błogocice w km 0+000-0+400; 3. Wrocimowice (nr drogi 160431K dz. Ewid. 394 obręb Wrocimowice) w km 0+000-0+280”	Remont dróg dojazdowych do pól	250 000
suma			2 778 310 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Projekty społeczne			
Lp.	Tytuł projektu	Cel projektu i/lub zakres rzeczowy	Kwota dofinansowania (zł)
1.	„Upowszechnianie tradycji i kultury polskiej wśród dzieci Gminy Radziemice”	1.Zakupiono 12 strojów regionalnych krakowskich dla dziewczynek. 2.Zakupiono elementy do stroju krakowskiego dla chłopców (pas, czapka) – 12 kompletów.	8 000,00
2.	„Zatrzymajmy się na chwilę...spotkanie międzypokoleniowe”.....	1.zorganizowanie spotkania przedstawicieli dwóch pokoleń tj. (dziadków i dzieci z I klas SP 2. zakup choinki i elementów do wykonania i wystroju choinki (komplet)	2 000,00
3.	„Rozwój twórczości artystycznej dzieci z Zespołu Szkół w Radziemicach”	zakupiono kamerę cyfrowa GoPro oraz mikrofony wraz z oprzyrządowaniem.	3 000,00
4.	"Remont remizy strażackiej w Kowarach"	1. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Wymanianie dachu i docieplenie komina. 3.Termodernizacja budynku.	69 304,80
5.	"Eko Dzień Dziecka"	Organizacja dnia dziecka w miejscowości Radziemice	7 360,00
6.	"Modernizacja otoczenia wokół remizy OSP Obrazejowice wraz z wymianą bramy garażowej".	1.Zakup i montaż drzwi garażowych z oprzyrządowaniem. 2. Wykonanie ogrodzenia.	22 006,00
7.	„ Festyn kultury ludowej w Gminie Radziemice ”	Zostało dofinansowane święto czosnku.	15 000,00
8.	„Edukacja i rozwój dzieci z terenu Gminy Radziemice”	Zakupiono: - oprogramowanie do obróbki filmów(1 szt.), - statywy do kamery (2 szt.), - akcesoria do kamery (komplet), - ekran projekcyjny(1szt.), - statywy do świateł (2szt.), - półprofesjonalną kamerę z wejściem na mikrofon(1szt).	7 000,00
9.	Bezpieczna Małopolska	wyposażenie jednostki OSP Wierzbica OSP Wrocimowice w (Kompletny System Selektynego Wybierania oraz Prądownicę TURBO) dodatkowo OSP Wierzbica wyposażono w: odzież ochronna do działań bojowych (6szt.), Radiotelefon DM 4600 (1szt), Rozdzielacz kulowy (1szt.)	21 955,00
10.	"Przygotowanie Programów Rewitalizacji"	1.Diagnoza Gminy dla wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji. 2. Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Radziemice. 3.Konsultacje z mieszkańcami.	66 080,59
11.	"Podniesienie efektywności energetycznej obiektów publicznych jako element systemowego podejścia do ochrony środowiska naturalnego w powiatach: proszowickim, bocheńskim i miechowskim"	Szkoła Podstawowa w Radziemicach 1.Termoizolacja ścian zewnętrznych płytami styropianowymi wraz z wykonaniem wykończenia ocieplenia, 2.Termoizolacja stropów budynku pod nieogrzewanymi poddaszami wraz z wykonaniem wykończenia ocieplenia, 3.Termoizolacja dachu budynku wraz z wykonaniem wykończenia ocieplenia,	396 668,81

		4.Wymiana niektórych okien (6 szt.) oraz wszystkich drzwi drewnianych.	
12.	„Modernizacja garażu oraz otoczenia wokół remizy OSP w Wierzbicy”	1. Wykonanie ogrodzenia. 2. Remont garażu. 3. wymiana drzwi garażowych.	19 781,00
13.	„Prace naprawcze i zabezpieczające przy fundamentach, ścianach i sklepieniach Kaplicy w Obrażewicach wraz z przywróceniem pierwotnej estetyki wnętrza”.	1.Zabezpieczenie fundamentów, wykonanie izolacji pionowej i opaska żwirowa wokół kaplicy. 2.Naprawa zawilgoconych i odspojonych tynków wraz z konserwacją ścian sklepienia Kaplicy. 3. Prace towarzyszące.	5 000,00
14.	Bezpieczna Małopolska	Zapewnienie gotowości bojowej Jednostce OSP Smoniowice poprzez zakup: 1. Kompletnego systemu selektywnego wybierania wraz z montażem (1 szt.). 2. Odzież ochronna do działań bojowych (3 kpl.). 3. Radiotelefon z zestaw samochodowy (1 szt.). 4. Drabina aluminiowa (1 szt.). 5. Tłumice teleskopowe (2 szt.)	11 894,00
15.	"Dzień Dziecka w zdrowej atmosferze"	Zorganizowano dzień dziecka w miejscowości Radziemice	6 000,00
16.	"Utworzenie Izby Pamięci Senatora Edwarda Kleszczyńskiego".	Zakupiono: 1.Tablice tematyczne 2.Modułową gablotę ekspozycyjną z podświetleniem. 3. Laminator. 4. drobne materiały papiernicze.	4 891,00
17.	„Popularyzacja kultury lokalnej przez Koło Gospodyń Wiejskich Przemęczanki”	w ramach projektu zakupiono: Strój krakowski męski R: 172-176 (2 komplety), 1. Strój krakowski męski (2 komplety), 2. Pas krakowski skajowy 3 rzędy męski (4 komplety)3. Buty męskie (4 pary) . 4.Buty damskie (12 par)	8 000,00
18.	„Biesiada Zielenicka”	dofinansowano dożywnki w Zielenicach oraz zostały zakupione 4 pary butów ludowych damskich	5 000,00
19.	Gwiazdo świeć kołodo leć misterium niech się dzieje...” - Bożonarodzeniowe zwyczaje w radziemickiej tradycji	1.Zakup strojów i rekwizytów dla kołędników .2.Zakup materiałów do przeprowadzenia warsztatów "ze wspomnieniami wokół tradycji..."3. Zorganizowano wspólne spotkanie rodziców, dziadków, dzieci na których dzieci przedstawiały Jasełka.	10 000,00
20.	„Doposażenie lokalnych animatorów z Gminy Radziemice”	1.Zakupiono 10 par butów ludowych damskich. 2.Zakupiono instrumenty dla Orkiestry Dętej w Radziemicach (trąbki – 4 szt., perkusja – 1 szt.)	9 000,00
21.	"Przebudowa poprzez modernizację świetlicy wiejskiej w miejscowości Łętkowice- Kolonia wraz z zagospodarowaniem otoczenia".	1. Docieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. 2. Otoczenie budynku (roboty przygotowawcze, roboty ziemne, kanalizacja deszczowa, nawierzchnia, balustrady)	124 995,00
22.	"Bezpieczna Małopolska 2018 "	Zapewnienie gotowości bojowej Jednostce OSP Kowary poprzez zakup: 1.Kompletny system selektywnego wybierania 2. Akumulatorowy maszt	24 630,00

		oświetleniowy LED. 3. Odzież ochronna do działań bojowych (4 kpl.). 4. Aparaty tlenowe(4 szt.). 5. Wężę tłoczne , ciśnienie rozrywające min 60 bar W52 (6szt.).6. Wężę tłoczne ciśnienie rozrywające min 60 bar W75 (6szt.) 7. Radiotelefon przenośny (2szt.). 8.Wąż ssawny z koszem (2 szt.). 9. Tłumice teleskopowe (2szt.). 10. Latarka (2 szt.)	
23.	„Zagospodarowanie terenu przy budynku remizy OSP w Łętkowicach”	1. Utwardzenie placu wokół Remizy. 2. Ogrodzenie terenu wokół Remizy.	41 560,00
24.	"Wymiana starych kotłów węglowych na nowe ekologiczne źródła ciepła na terenie gminy Radziemice"	Dofinansowano wymianę 43 szt. kotłów.	195 420,00
25.	"Rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców gminy Radziemice"	Szkolenia wśród mieszkańców o tematyce:1. Rodzic w Internecie. 2. Mój biznes w sieci. 3. Moje finanse i transakcje w sieci. 4.Działam w sieciach społecznościowych. 5. Tworzę własną stronę internetową. 6. Kultura w sieci. 7. Rolnik w sieci.	146 418,79
26.	„Wymiana źródeł ciepła w indywidualnych gospodarstwach domowych na terenie Gminy Radziemice”.	Dofinansowano wymianę 12 piecy, przeprowadzono akcję informacyjno promocyjną nt. ochrony powietrza, przeprowadzono konkursy plastyczne wśród dzieci i młodzieży, które poprzedzone były pogadankami na godzinach wychowawczych nt. ochrony powietrza, ekologii itp. na godzinach wychowawczych.	116 893,20
27.	„Kontynuacja prac konserwatorskich przy ścianach i sklepieniu Kaplicy w Obrażewicach wraz z przywróceniem pierwotnej estetyki wnętrza poszerzone o konserwację ołtarza ”.	1.Konserwacja zewnętrznych ścian Kaplicy. 2.Konserwacja obrazu.	4 473,00
28.	„Gmina Radziemice ratuje pszczoły”	1. Warsztaty edukacyjne dla dzieci. 2.Zakupiono rośliny miododajne. 3.Zakupiono dla SP Radziemice aparat z oprzyrządowaniem (karta pamięci , statyw itp.).4. Wykonano tablice przy szkole w Radziemicach.	22 500,00
29.	"Mała-Wielka pracownia robotyki".	laptop dla dzieci uczestniczących w zajęciach robotyki.	3 000,00
30.	„Robotyka dla dużego smyka”	W ramach projektu zrealizowano: 1 Zakup płytek z mikroprocesorem, modułu rozszerzeń, moduł wyświetlacza dotykowego, moduł zasilania, elementy wykonawcze, elementy konstrukcyjne, elementy montażowe (12kpl.). 2.Podręczniki (1 kpl.)	9 960,00
31.	„Niech w każdym sercu spełni się cud Bożego Narodzenia!”	Materiały do przeprowadzenia warsztatów z dziećmi. Stroje krakowskie. Elementy	7 000,00

		zestawu nagłaśniającego i oświetleniowego. Stroje i rekwizyty dla dzieci do przeprowadzenia przedstawienia.	
32.	"Legionista, Polityk, Żołnierz-Senator Edward Kleszczyński Bohater Regionu"	1.Zakup strojów szlacheckich dla dziewczynek i chłopców po (6 kpl). 2. Wydanie książki o Edwardzie Kleszczyńskim.	10 000,00
suma			1 450 248

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy.

Na podkreślenie zasługuje, że Gmina podejmuje działania mające na celu poprawę życia i bezpieczeństwa mieszkańców poprzez uczestnictwo w realizacji Programów rządowych oraz tych wdrażanych przez Samorząd Województwa Małopolskiego.

Gmina pozyskała środki finansowe z Małopolskiej Tarczy Antykryzysowej w ramach pakietu edukacyjnego. Projekt obejmował cyfryzację szkół i placówek oświatowych. Pozyskano dofinansowanie w kwocie 48 043,80 zł. - zakupiono laptopy wraz z oprogramowaniem do szkół podstawowych.

W ramach programu Polski Ład samorząd złożył 3 projekty, z czego dofinansowanie otrzymał na jedną inwestycję. Pozyskano dofinansowanie w kwocie 3 582 099,00 zł na zadanie pn. Budowa świetlicy wiejskiej w Przemęczankach wraz z infrastrukturą oraz budowa chodnika.

Gmina otrzymała również grant w projekcie „Cyfrowa gmina” obejmujący integrację z krajowymi systemami informatycznymi oraz wdrożenie systemów dziedzinowych związanych z elektronicznym obiegiem dokumentów w Urzędzie Gminy.

W ramach programu Cyfrowa Polska zrealizowano projekt *Zdalna szkoła* dofinansowanie 45 000,00 obejmujący zakup 14 laptopów dla szkół podstawowych oraz projekt *Zdalna szkoła PLUS* dofinansowanie 37 000,00 obejmujący zakup 14 laptopów dla szkół podstawowych.

1.7 Edukacja

Na terenie Gminy Radziemice funkcjonują następujące szkoły samorządowe:

- Zespół Szkół w Radziemicach wraz z punktem przedszkolnym,
- Szkoła podstawowa w miejscowości Łętkowice wraz z punktem przedszkolnym.

W oparciu o analizę danych na przestrzeni lat 2017–2021 można zauważyć, że łączna liczba uczniów w szkołach utrzymuje się na stałym stabilnym poziomie.

Lata	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	210	244	255	254	252

Gmina podejmuje działania związane z remontami, wyposażeniem i zakupem pomocy dydaktycznych, które prowadzą do poprawy jakości świadczenia usług edukacyjnych. Infrastruktura edukacyjna ma coraz wyższy standard energetyczny (głęboka termomodernizacja i częściowo OZE), co pozwala ograniczać koszty jej eksploatacji. W związku z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez mieszkańców realizowane są projekty związane z zwiększeniem dostępu do opieki nad dziećmi do lat trzech oraz opieki przedszkolnej.

Gmina posiada niewykorzystywany budynek po szkole podstawowej w Zielenicach potencjał do uruchomienia żłobka, przedszkola

Znacząca część środków pomocowych pozyskanych przez Gminę dotyczyła projektów z zakresu edukacji.

Uczniowie szkół z terenu gminy osiągają ponad przeciętne wysokie wyniki edukacyjne (wyniki testu ósmoklasisty, liczne udziały w olimpiadach) oraz odnoszą znaczące sukcesy w aktywnościach artystyczno-kulturalnych (teatr, gra na instrumentach, śpiew, taniec itp.).

1.8 Kultura i zabytki, rekreacja

Życie kulturalne w Gminie Radziemice kształtuje Gminny Ośrodek Kultury (GOK)⁵. Budynek mieści bibliotekę publiczną, punkt przedszkolny, salę konferencyjną wraz z zapleczem socjalnym oraz salę komputerową. Otwarcie obiektu miało miejsce 30 września 2011 r. Inwestycja kosztowała łącznie 1,6 mln zł. Świetlica cieszy się zainteresowaniem zarówno dzieci, jak i dorosłych. Obiekt nie spełnia obecnych oczekiwań mieszkańców, zbyt mała sala konferencyjna uniemożliwia realizację większych imprez, zwłaszcza tych z udziałem dzieci.

Celem Gminnego Ośrodka Kultury w Radziemicach jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa, upowszechnianie wiedzy, kultury i sztuki oraz zachowanie dziedzictwa narodowego, a w szczególności:

- rozwijanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych, oświatowych i informacyjnych społeczności gminy,
- podnoszenie poziomu edukacji dzieci i młodzieży,
- rozwój kulturalny dzieci i młodzieży,
- likwidację zachowań patologicznych poprzez stworzenie warunków do atrakcyjnego spędzania wolnego czasu,
- umożliwienie dostępu do komputerów i internetu,
- organizowanie imprez artystycznych, rozrywkowych i rekreacyjnych,
- podejmowanie innych działań wynikających z potrzeb środowiska.

Ponadto w GOK-u odbywają się:

- Imprezy kulturalne dla dzieci i młodzieży,

⁵ Informacje dot. GOK na podstawie <https://radziemice.naszgok.pl/o-instytucji>

- Cykliczne imprezy, prezentacje, spotkania, zabawy , są również konkursy dla dzieci i młodzieży,
- Szkolenia i spotkania z specjalistami i doradcami dla rolników, organizowane przez ARIMR.
- Spotkania lokalnych stowarzyszeń – Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotniczej Straży Pożarnej, Koło Emerytów i Rencistów.
- W budynku ma również swoje dyżury nieodpłatna pomoc prawna.

W skład struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Kultury w Radziemicach wchodzi również Biblioteka Publiczna oraz jej Filia w Łętkowicach.

Do podstawowych zadań Biblioteki należy w szczególności:

- gromadzenie, opracowanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych służących rozwojowi czytelnictwa oraz zaspokojeniu potrzeb informacyjnych, edukacyjnych i samokształceniowych,
- udostępnianie zbiorów na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz,
- prowadzenie działalności informacyjno – bibliograficznej,
- popularyzacja książki i czytelnictwa oraz dorobku kulturalnego gminy,
- umożliwienie dostępu do Internetu czytelnikom, szczególnie dzieci i młodzieży.

Biblioteka organizując wszelkiego rodzaju działalność kulturalną współpracuje ze Szkołami Podstawowymi, Urzędem Gminy, Przedszkolami, Kołem Emerytów i Rencistów z Łętkowic, Środowiskowym Domem Samopomocy we Wrocimowicach, Miejską Biblioteką Publiczną w Proszowicach, Centrum Kultury i Wypoczynku w Proszowicach .

Na terenie gminy Radziemice działalność kulturalną prowadzą także stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Razem Bliżej Nowocześnie w Radziemicach ma charakter oświatowo – kulturalny,
- Stowarzyszenie Marcina z Wrocimowic we Wrocimowicach ma charakter historyczno-kulturalny,
- Stowarzyszenie Kulturalne Ziemi Radziemickiej ma charakter historyczno-kulturalny,
- Stowarzyszenie Orkiestra Dęta „SYGNAŁ” w Zielenicach ma charakter kulturalny.

Kultywowaniem tradycji oraz promocją lokalnego folkloru zajmują się również Stowarzyszenia Kół Gospodyń Wiejskich, które funkcjonują w sołectwach Łętkowice Kolonia, Przemęczany oraz Przemęczanki, Dodów, Zielenie Smoniowice, Kowary, Lelowice, Wierzbica, Radziemice, Błogocice, Kaczowice.

W Gminie Radziemice zachowały się zespoły architektury sakralnej, obiekty dworsko-parkowe pochodzące z XIX bądź początku XX wieku, a także pojedyncze zagrody, domy, kapliczki i obiekty gospodarcze. Część z nich jest wpisana do rejestru zabytków i chroniona na mocy Ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury i o muzeach, część znajduje się jedynie w ewidencji zabytków.

Jednym z kluczowych obiektów zabytkowych na terenie Gminy jest **Sanktuarium Niepokalanego Poczęcia Matki Bożej z obrazem Madonny w Zielenicach**.

W 1613 roku z Krakowa do Zielenic przywieziono kopię rzymskiego obrazu Matki Bożej Śnieżnej (Jego koronacji na Jasnej Górze dokonał w 1983 roku Jan Paweł II). W 1654 roku przyczyniło się uznanie wizerunku Madonny za cudowny. W latach 1681–1691 postawiono świątynię murowaną z fundacji cudownie uzdrowionego Franciszka Szembeka. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Bożej Zielenieckiej. Kościół stoi na szczycie Wzgórza Opatrzności, otacza go park z drogą krzyżową - rzeźby na stacjach drogi są dziełem Czesława Dźwigaja, profesora krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Wnętrze kościoła zdobią barokowe i rokokowe ołtarze. Ołtarz główny z XVII wieku, z obrazem Matki Boskiej Zielenieckiej wykonano z drewna polichromowanego na czarno i złotego.

Zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Stanisława Biskupa w Radziemicach.

Kościół usytuowany jest na naturalnym wzniesieniu, zbudowany został w latach 1631-53 na rzucie prostokątnym z wydłużonym jednonawowym prezbiterium, zakończonym półkolistą absydą, murowany z cegły, otynkowany. Posiada sklepienia kolebkowe z lunetami nad prezbiterium, nawa główna przykryta jest płaskim stropem drewnianym. Przystająca od południa zakrystia pochodzi z roku 1929. Od południa i zachodu dobudowane zostały nowe, bezstylowe kruchty. W skład zespołu wchodzi ponadto wolnostojąca dzwonnica murowana z cegły z około 1930 roku. Dziedziniec kościelny będący dawnym cmentarzem otoczony jest murem ceglany i starodrzewem liściastym.

Do interesujących zabytków można zaliczyć dwór położony w miejscowości Kowary. Dwór został zbudowany w XIX wieku, jako drewniano-murowany na planie prostokąta. Dwór otoczony jest parkiem, w którym dominują lipy i kasztany.

Kolejnym zabytkiem jest wzniesiony w 1902 roku w Łętkowicach Kościół pw. Św. Trójcy. Kościół został zbudowany w stylu neogotyckim na planie prostokąta z wyodrębnionym prezbiterium, od frontu znajduje się czworoboczna wieża.

W miejscowości Wrocimowice w latach 1748-1754 został wzniesiony kościół pw. Św. Andrzeja, który został wybudowany w stylu późnobarokowym. Kościół jest jednonawowy bez wyodrębnionego prezbiterium z kapliczkami od strony północnej i południowej. Obok kościoła znajduje się drewniana dzwonnica wybudowana w XVII wieku. Wieś Wromowice sąsiaduje z polami bitewnymi, gdzie 4 kwietnia 1794 r. Tadeusz Kościuszko dowodząc wojskiem polskim stoczył zwycięską bitwę.

Przez Gminę Radziemice przebiegają szlaki turystyczne:

- Rowerowy Szlak Kościuszkowski,
- Małopolska Droga św. Jakuba.

1.9 Podsumowanie Obszaru 1 - Społeczność

- Na koniec 2021 r. liczba ludności zamieszkującej w Gminie Radziemice wyniosła **3 241** osoby (dane GUS).
- Średnia gęstość zaludnienia w latach 2017–2021 nie ulegała większym wahaniom – w ostatnim roku analizy wyniosła 59 osoby na 1 km².
- Przyrost naturalny na 1 000 ludności w analizowanym okresie był ujemny.
- W analizowanym okresie wskaźnik salda migracji był ujemny i wyniósł -5.
- Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2021 r. na 1000 mieszkańców wyniosła 63 osoby tj. o 23% mniej w stosunku do liczby bezrobotnych w 2020 r.
- Niska stopa bezrobocia wyniosła w 2021r. 4,6%.
- Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Gminie Radziemice w 2021 r. - wyniosło 4 968 zł brutto.
- Dochody ogółem budżetu Gminy na 1 mieszkańca wyniosły w 2021 r. 6 262,45 zł. Wartość ta wzrosła o 54% w stosunku do 2017 r.
- Wydatki inwestycyjne w 2021 r. stanowiły 1,5 mln złotych, czyli 8,62% wydatków ogółem środków budżetu Gminy.
- Wydatki ze środków UE w latach 2014-2020 w zł na osobę w Gminie Radziemice wyniosły 752,72 zł. Uzyskany wynik jest niższy od średniej dla Województwa Małopolskiego wynoszącej 1 064,68 zł na mieszkańca.
- Gmina boryka się z problemami horyzontalnymi dotyczącymi wielu Gmin w Małopolsce, zwłaszcza tych o rolniczym charakterze tj. kwestia starzenia się społeczeństwa i konieczności zapewnienia dostępu do usług społecznych. Z przeprowadzone analizy wynika niewystarczający dostęp do infrastruktury społecznej. Jak również problem bezrobocia wśród osób młodych +25 lat.
- Mając na uwadze strukturę demograficzną (przeważająca liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym) kluczowym wyzwaniem dla Gminy na kolejne lata jest podejmowanie działań zmierzających do godzenia życia rodzinnego z zawodowym i zapewnienie odpowiedniej infrastruktury społecznej w postaci żłobków i przedszkoli.
- Zgodnie z przeprowadzoną analizą na terenie Gminy występuje niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób starszych, jak również konieczne są dalsze inwestycje w infrastrukturę społeczną (zwłaszcza świetlice wiejskie, Gminny Ośrodek Kultury, infrastrukturę rekreacyjną i czasu wolnego). Infrastruktura posiada również ograniczenia w dostępie dla osób z niepełnosprawnościami.
- Gmina posiada potencjał do rozwoju rekreacji i w ograniczonym zakresie turystyki: bliskość Krakowa, czyste środowisko naturalne, krajobraz, dostępne szlakami turystycznymi.

OBSZAR 2 - Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)

2.1 Rolnictwo

Rolnictwo stanowi dominujący sektor Gminy, co wynika to z dobrych warunków uprawy. Gmina charakteryzuje się bardzo dobrymi glebami zaliczanymi do klas bonitacyjnych I - III. Są to gleby o bardzo dobrej wartości rolniczej typu rędziny, gleby brunatne, czarnoziemy i mady. Rolniczy charakter wyraźnie widoczny jest w krajobrazie Gminy. Dominują w nim pola uprawne. Lesistość gminy jest bardzo niska (lasy zajmują około 1% powierzchni).

Obszar Gminy położony jest poza zasięgiem silnego zanieczyszczenia powietrza i gleb. Rolnicy specjalizują się przede wszystkim w produkcji warzyw. W latach dziewięćdziesiątych XX wieku dominować zaczęła wysokowydajna uprawa warzyw i jarzyn, głównie cebuli i pietruszki, a także ziemniaków i buraków. Z kolei produkcja zwierzęca opiera się na hodowli trzody chlewnej.

Tereny wykorzystywane rolniczo stanowią niemal 80% całkowitej powierzchni Gminy, a łączna powierzchnia użytków rolnych w 2020 r. wyniosła ok 4500 ha⁶.

Większość mieszkańców zamieszkująca gminę, utrzymuje się z rolnictwa. Z Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2020 r. (najnowsze dostępne dane) wynika, że na terenie Gminy Radziemice istniały 665 rolne gospodarstwa domowe, z czego sprzedaż własnych produktów rolnych prowadziło 621 gospodarstwa. Analizując gospodarstwa rolne pod względem wielkości można zauważyć, że w 2020 r. największy udział miały gospodarstwa liczące od 1 do 5 ha 321 – niemal 50%, zaś najmniejsze gospodarstwa do 1 ha - było takich gospodarstw tylko 12 (poniżej 2 %). Porównując te dane z danym ze spisu z 2010 r. należy zwrócić na wzrost liczby gospodarstw z 661 do 665. Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego wynosi 6.3 ha⁷.

Kluczowe znaczenie rolnictwa dla Gminy odzwierciedla również struktura zatrudnienia, z której wynika, że 1483 osoby pracowały w gospodarstwach rolnych⁸.

2.2 Przedsiębiorczość

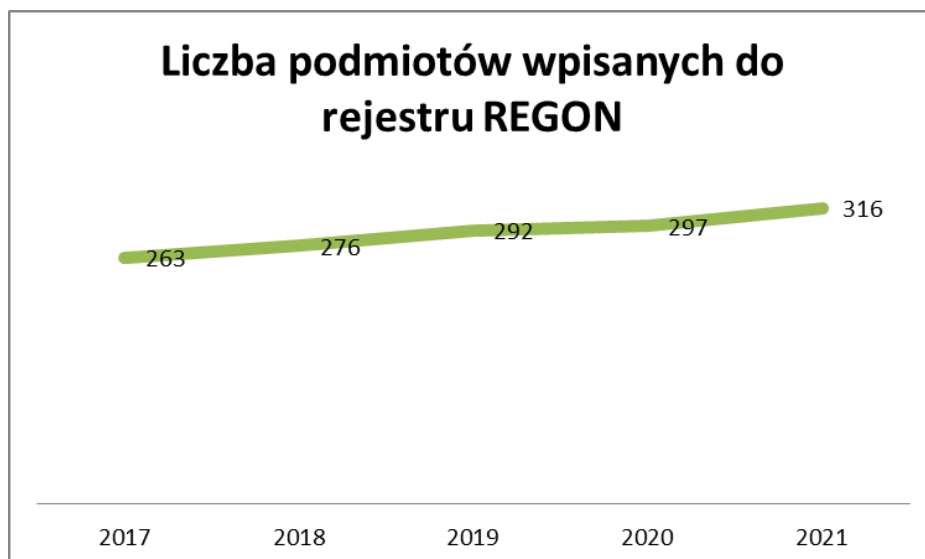
W latach 2017–2021 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wzrosła z poziomu 263 do 316⁹, wykazując tym samym tempo wzrostu na poziomie 20%. Biorąc pod uwagę strukturę własności zdecydowanie dominowały przedsiębiorstwa z sektora prywatnego – mikroprzedsiębiorstwa.

⁶ Dane GUS – Powszechny Spis Rolny - Powierzchnia użytków rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych

⁷ <https://bip.malopolska.pl/ugradziemice,m,190953,dokumenty.html>

⁸ Dane GUS – Powszechny Spis Rolny - Pracujący w gospodarstwach rolnych (członkowie rodziny i pracujący najemni stali) wg płci w osobach

⁹ Dane za https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radziemice#rejestr-regon

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS.

Analiza struktury sektora przedsiębiorstw pod względem klas wielkości pokazuje, że dominującą grupą przedsiębiorstw w latach 2017–2021 były mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników.

Liczba przedsiębiorstw w Gminie Radziemice w podziale na wielkość przedsiębiorstw					
zatrudnienie	2017	2018	2019	2020	2021
0-9	256	269	285	290	309
10-49	5	5	5	5	5
50-249	2	2	2	2	2
ogółem	263	276	292	297	316

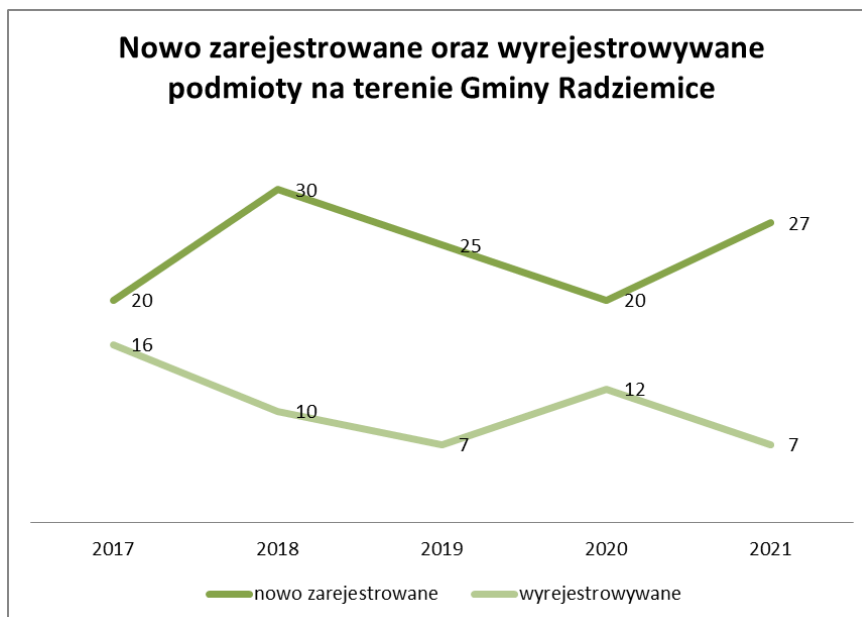
Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS,

W ogólnej liczbie przedsiębiorstw dominują jednoosobowe działalności gospodarcze. W 2021 r. na terenie Gminy zarejestrowanych było 236 jednoosobowych działalności gospodarczych¹⁰. Stanowi to znaczny wzrost w stosunku do roku 2017 kiedy, to zarejestrowanych było 198 jednoosobowych działalności gospodarczych. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Radziemice najwięcej było spółek cywilnych oraz z ograniczoną odpowiedzialnością po 14 podmiotów¹¹.

¹⁰ Dane GUS, Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon, Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007

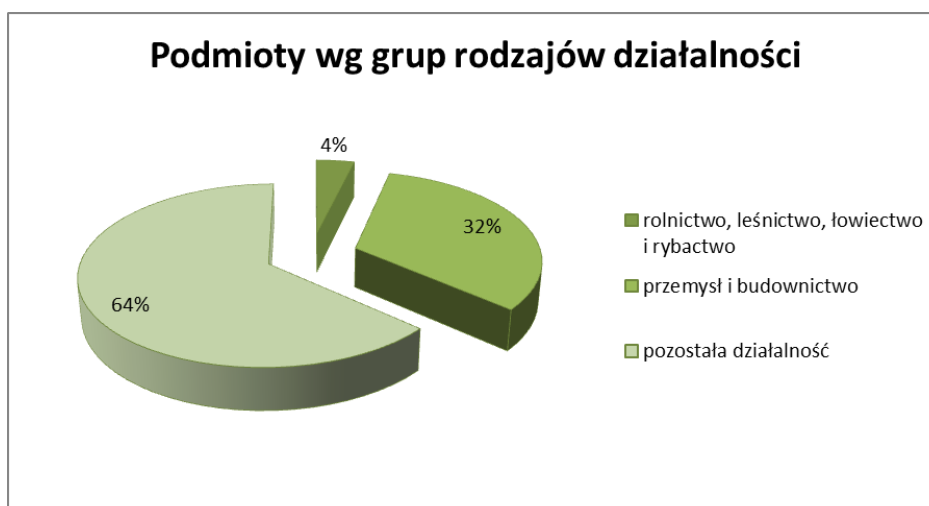
¹¹ Dane GUS, Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon, Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007, Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej

W latach 2017-2021 średnio rocznie rejestrowano w Gminie Radziemice 24 nowe podmioty. Jednocześnie w tym samym okresie średniorocznie wyrejestrowywano 10 podmiotów.

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS,

Struktura branż gospodarki na terenie Gminy Radziemice wykazuje dominację firm prowadzących działalność inną niż rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo czy przemysł i budownictwo. Stanowią one aż 64% wszystkich podmiotów. Kolejną grupę stanowią przedsiębiorstwa działające w branży przemysł i budownictwo stanowiące 32% wszystkich podmiotów. Jedynie 12 podmiotów (tj. 4% zarejestrowanych podmiotów), jako rodzaj działalności zadeklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Radziemice najczęściej deklarowanymi rodzajami działalności są budownictwo - 28%, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów - 20% oraz transport i gospodarka magazynowa – 13% ¹².

Prywatny inwestor posiada ok. 20 ha terenu w miejscowości Obrażejowice przeznaczonych pod działalność gospodarczą. Dla tego obszaru opracowano miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Inwestor przygotowuje się do inwestycji.

2.3 Podsumowanie Obszaru 2 – Gospodarka (rolnictwo i przedsiębiorczość)

- Kluczowym sektorem dla Gminy jest rolnictwo, co wynika z faktu, że 78% całkowitej powierzchni Gminy, a łączna powierzchnia użytków rolnych w 2020 r. wyniosła ok. 4500 ha.
- Na terenie Gminy istniały 665 rolne gospodarstwa domowe, z czego sprzedaż własnych produktów rolnych prowadziło 621 gospodarstwa, z których największy udział miały gospodarstwa liczące od 1 do 5 ha 321 – niemal 48,27%.
- W latach 2017–2021 liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON wzrosła z poziomu 263 do 316, wykazując tym samym tempo wzrostu na poziomie 20%.
- Rośnie liczba przedsiębiorców, w latach 2017-2021 średnio rocznie rejestrowano 24 nowe podmioty.

¹² Dane GUS, Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon, działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007

OBSZAR 3 – Infrastruktura i środowisko

3.1 Infrastruktura drogowa

Przez gminę nie przebiegają żadne drogi krajowe ani wojewódzkie, co ogranicza jej zewnętrzną dostępność komunikacyjną, jednak bliskie położenie w stosunku Proszowic i Krakowa, sprawia, że nie stanowi to dużej bariery.

Gmina Radziemice posiada dobrze rozwinięty wewnętrzny układ drogowy umożliwiający komunikację w obszarze Gminy, jak również umożliwiający połączenie z pozostałymi gminami Powiatu Proszowickiego. Długość dróg gminnych na 100 km² (km/km²) wynosi 68 km.

W gminie funkcjonuje rozbudowana sieć dróg dojazdowych do pól.

Atutem Gminy będzie bliskie położenie w stosunku do budowanego odcinka drogi S7. Trasa ta umożliwi dogodne połączenie drogowe Gminy z głównymi szlakami komunikacyjnymi, wymaga to poprawy dojazdu do trasy S7.

Istotnym elementem utrzymania infrastruktury drogowej jest ciągłe dbanie o jakości nawierzchni oraz polepszanie parametrów nośności odcinków dróg gminnych i dróg dojazdowych do pól, w tym także dbałość o infrastrukturę towarzyszącą – chodniki, oświetlenie, przejścia dla pieszych, rowy.

Zgodnie ze stanem na koniec 2021 roku na terenie Gminie Radziemice brak było wydzielonych pasów ruchu dla rowerów w ciągach dróg i parkingów w systemie Parkuj i Jedź (*Park & Ride*).¹³

3.2 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Zgodnie z danymi na koniec 2021 roku 98,30% budynków mieszkalnych przyłączonych było do sieci wodociągowej. Jest to wyższy wynik niż średnia dla terenów wiejskich Województwa Małopolskiego (ok. 72%). Łączna długość sieci wodociągowej wynosiła 92,9 km, a liczba indywidualnych przyłączy wynosiła 965 szt.¹⁴. Sieć wodociągowa wymaga modernizacji, wymiana części rur. Gmina pokrywa swoje zapotrzebowanie na wodę z 2 własnych ujęć wody.

Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej oscyluje wokół 5%. 325 gospodarstw domowych korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków. Należy zwrócić uwagę, że odsetek mieszkańców Gminy korzystających z sieci kanalizacyjnej jest dużo niższy niż średnia dla terenów wiejskich Województwa Małopolskiego (43,0%)¹⁵. Istniejąca oczyszczalnia ścieków wymaga modernizacji i poważnych zmian technologicznych.

¹³ Zgodnie z danymi https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radziemice#transport-i-komunikacja-w-pigulce

¹⁴ Zgodnie z danymi GUS, gospodarka mieszkaniowa i komunalna, Urządzenia Sieciowe, Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych

¹⁵ tamże

3.3 Infrastruktura gazowa

W roku 2020 jedynie 0,3% budynków mieszkalnych na terenie Gminy wyposażonych było w gaz sieciowy. Wartość ta wzrasta – realizowane są inwestycje w zakresie rozbudowy, większość obiektów w Radziemicach została przyłączona do sieci w 2022 roku. Warto zwrócić uwagę, że dynamika wzrostu liczby domostw wyposażonych w gaz sieciowych od 2017 roku wynosi 17,5%¹⁶.

3.4 Infrastruktura teletechniczna

System telekomunikacji w Gminie jest rozwinięty w przeciętnym stopniu. Wszystkie miejscowości posiadają dostęp do telefonii przewodowej. Jakość i prędkość łączy telefonii bezprzewodowej i internetu jest na wielu obszarach niezadawalająca.

W zakresie dostępu do internetu - na terenie Gminy działa kilku prywatnych dostawców internetu. Jednak część usług ma charakter radiowy o niskiej przepustowości. Tym samym nie są spełnione standardy internetu szerokopasmowego, co stanowi istotną barierę rozwojową. W 2023 roku budowana jest sieć światłowodowa na terenie gminy.

3.5 Zagospodarowanie przestrzenne

Podstawowe kierunki zagospodarowania Gminy wyznacza dokument *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy*. Jest to dokument planistyczny o charakterze ogólnym, obejmujący obszar całej Gminy. Istotą studium jest i określenie polityki przestrzennej Gminy i lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, w oparciu o diagnozę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radziemice zostało przyjęte Uchwałą Rady Gminy Nr 129.XXII.2008 z dnia 30.12.2008r. Zgodnie z zapisami studium uwarunkowań łączna powierzchnia wszystkich terenów budowlanych przewidzianych planem, a jeszcze niezabudowanych, wynosi 151.65 ha.

W tym pod

- zabudowę mieszkaniową 139.00 ha,
- pod usługi i produkcję oraz inwestycje techniczne 12.65 ha.

Łączna powierzchnia istniejącego zainwestowania wynosi prawie 190 ha.

Rezerwa terenów budowlanych powiększyłaby obszar zainwestowania (w razie hipotetycznego wykorzystania) o około 73 %.

¹⁶ Zgodnie z danymi GUS, gospodarka mieszkaniowa i komunalna, Urządzenia Sieciowe, Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Szczególnie urozmaicona jest północna część gminy, położona w tzw. Padole Racławickim. Tereny zabudowane, rozciągające się wzdłuż głównych dróg, stanowią łącznie z drogami około 4.5 % powierzchni. Ukształtowanie terenu jest zróżnicowane. Wyraźnie zaznacza się w terenie dolina potoku Ścieklec. Teren gminy Radziemice jest bardzo słabo zalesiony. Na obszarze gminy lasy i tereny zadrzewione zajmują jedynie 46 ha, co stanowi 0.9 % powierzchni ogólnej. Powierzchnia sadów wynosi 106 ha, co stanowi zaledwie 1.9 % powierzchni ogólnej.

Gmina opracowała miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- dla części – Obrażejowic – funkcja gospodarcza – ponad 20 ha,
- dla części – Radziemice – funkcja rekreacyjno - sportowa – ok. 3 ha,
- dla miejscowości Wierzbica – ok. 3 ha,
- trwają prace przygotowawcze w zakresie dla części miejscowości Radziemice (teren przy blokach).

3.6 Infrastruktura mieszkaniowa

W 2021 r. w zasobach mieszkaniowych znajdowały się 972 budynki mieszkalne, dla których przeciętna powierzchnia użytkowa wynosiła 103,9 m². Jednocześnie przeciętna powierzchnia mieszkalna na 1 osobę wynosiła 32,2 m². W tym miejscu należy zaznaczyć, że są to wartości znacznie wyższe niż średnia dla kraju i dla Województwa Małopolskiego. Przeciętna powierzchnia mieszkania dla kraju wynosi 74,5 m², a dla Województwa 79m². Z kolei przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego na 1 osobę dla kraju wynosi 28,7 m², a dla Województwa 29,2 m²¹⁷.

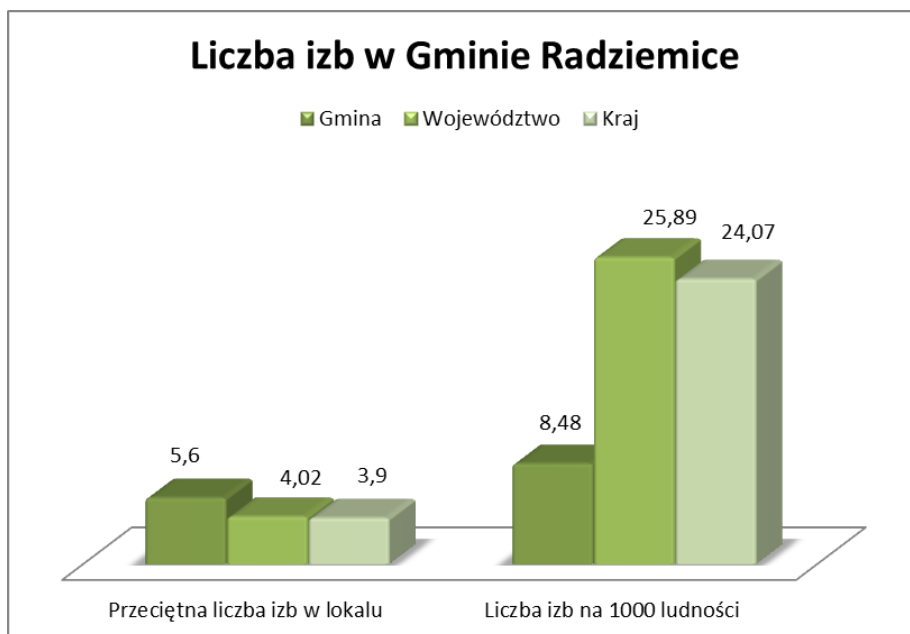
W 2021 roku w Gminie Radziemice oddano do użytku 5 lokali mieszkalnych¹⁸. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla Województwa Małopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Dla Województwa odsetek ten wynosił 6,43, a dla kraju 6,16.¹⁹ Uwzględniając dane za lata poprzednie - wynik 5 oddanych budynków mieszkalnych dla Gminy jest poniżej średniej z okresu 2017-2020, dla którego to wynosi 6,8.

Uwzględniając dane dotyczące wielkości lokali mieszkalnych na terenie Gminy należy zwrócić uwagę, że przeciętna liczba izb w lokalu na 1000 ludności jest wyższa niż średnia dla Województwa Małopolskiego i średnia krajowa.

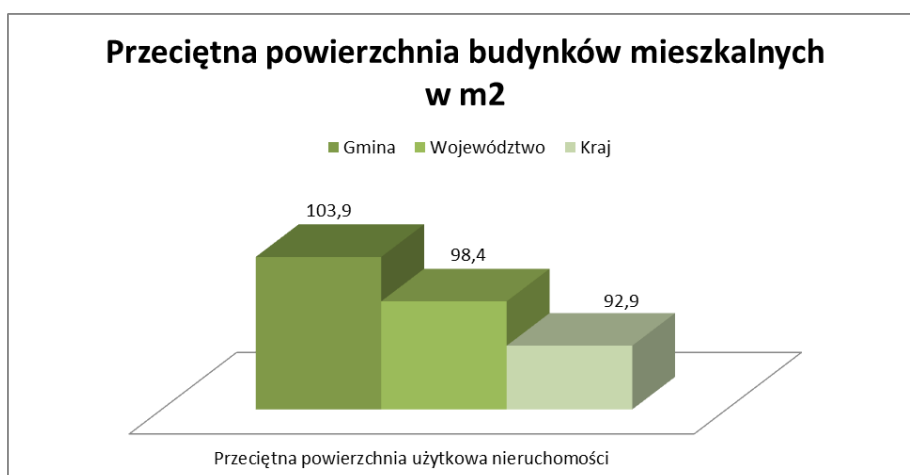
¹⁷ Zgodnie z danymi GUS, Gospodarka mieszkaniowa i komunalna, Zasoby mieszkaniowe, Zasoby mieszkaniowe – wskaźniki

¹⁸ Oznaczenie mieszkanie w tym statystycznym kontekście rozumiane jest zarówno jako lokal mieszkalny jak i dom. Zastosowana terminologia jest zgodna z tą stosowaną przez Główny Urząd Statystyczny (GUS).

¹⁹ Zgodnie z https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Radziemice#nieruchomosci

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS.

Źródło: opracowane własne na podstawie danych GUS.

3.7 Ochrona powietrza i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Jakość powietrza jest jednym z kluczowych zagadnień stanowiących o jakości środowiska, a tym samym o jakości życia w przestrzeni zamieszkania. Niezadawalająca jakość powietrza związana jest głównie ze spalaniem paliw kopalnych. Jednym z najistotniejszych zagrożeń dla zdrowia i życia ludności jest zanieczyszczenie powietrza pyłami. W latach 2017–2021 zaobserwowano spadek stężenia zanieczyszczeń pyłowych PM 10 i PM 2,5. Gmina Radziemice uczestniczy w różnych działaniach na rzecz łagodzenia zmian klimatu. Aktywnie realizowane są założenia Programu ochrony powietrza dla Województwa Małopolskiego m.in. inwestycje w termomodernizację budynków użyteczności publicznej, wymianę kotłów spalających węgiel na ekologiczne systemy ogrzewania.

Gmina Radziemice realizuje projekt pn. „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” jako jeden z 62 partnerów w województwie małopolskim.

Gmina Radziemice w 2022 roku otrzymała specjalne wyróżnienie, jako Małopolski Lider Czystego Powietrza. Nagroda była docenieniem szczególnego zaangażowania Gminy w realizację programu i zachęcanie mieszkańców do korzystania z dofinansowania na wymianę systemów ogrzewania budynków mieszkalnych. Uzyskane przez Gminę wyróżnienie związane było również z złożeniem największej liczby wniosków o dofinansowanie na wymianę systemu ogrzewania – proporcjonalnie do liczby budynków jednorodzinnych w Gminie. Punkt Czystego Powietrza i ekodoradca działa sprawnie i efektywnie, jak również pomaga w wypełnieniu formalności niezbędnych do mieszkańcom w pozyskaniu dofinansowania na wymianę źródeł ciepła i termomodernizację obiektów.

Zgodnie z danymi z realizacji programu ochrony powietrza dla Województwa Małopolskiego, na terenie Gminy Radziemice w latach 2017-2021 zlikwidowano łącznie 166 szt. palenisk na paliwa stałe (dane z dnia 12.12.2022r. <https://powietrze.malopolska.pl/program-ochrony-powietrza/efekty-realizacji/>).

Gmina Radziemice należy również do Klastru Energii ProKoPara, który jest utworzony przez Gminę Proszowice, Gminę Pałecznicza, Gminę Koniusza. Celem funkcjonowania Klastrów Energii jest osiągnięcie zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego poprzez zmniejszenie energochłonności gospodarki oraz zwiększenie wykorzystania źródeł OZE na obszarze klastrów. Obecnie działania te mają charakter formalny, ale wraz ze zmianami prawnymi mogą stanowić podstawę do budowania lokalnej demokracji energetycznej, a tym samym dekarbonizacji energetyki.

Samorządy oraz mieszkańcy w ciągu ostatniej dekady poczynili szereg inwestycji w zakresie ograniczenia emisji oraz energooszczędności. W szczególności były to głębokie termomodernizacje budynków publicznych i prywatnych, nowe niskoemisyjne systemy ogrzewania chłodzenia (gaz, pompy ciepła, pelet), montaż instalacji OZE – instalacje solarne do C.W.U instalacje PV, podjęto także szereg działań edukacyjnych budujących świadomość ekologiczną mieszkańców.

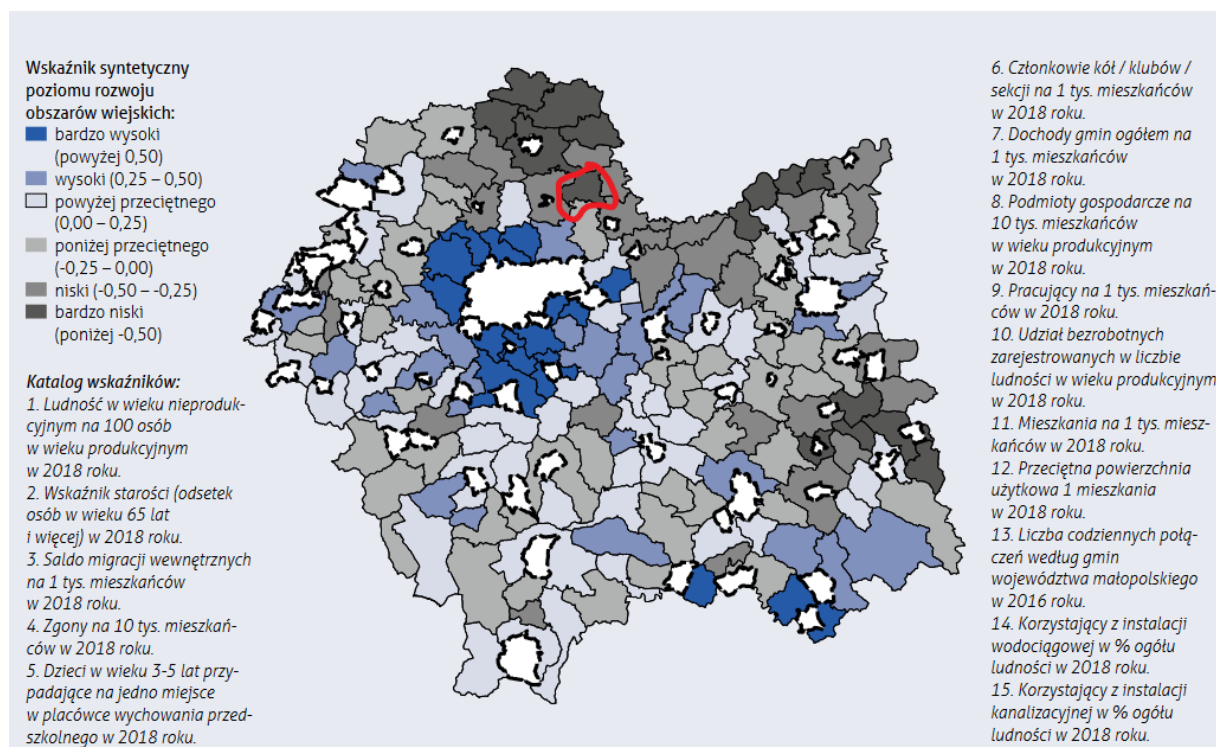
Udział produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie gminy jest niski. Budynki użyteczności publicznej wymagają w tym zakresie inwestycji, które obniżyłyby koszty ich funkcjonowania (instalacje fotowoltaiczne, pompy ciepła, klimatyzatory itp.). Podobnie instalacje na obiektach prywatnych wymagają rozbudowy. Zmiana uwarunkowań prawnych (gorsze warunki dla prosumentów) drastycznie ograniczyła proces transformacji energetycznej.

3.8 Podsumowanie Obszaru 3 – Infrastruktura i środowisko

- Na terenie Gminy istnieje sieć drogową umożliwiającą połączenie z pozostałymi Gminami Powiatu oraz Krakowem.
- Gmina Radziemice ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową obejmującą ponad 98,3% budynków mieszkalnych
- Gmina Radziemice ma bardzo niski współczynnik pokrycia siecią kanalizacyjną oraz gazową,
- Na terenie Gminy system telekomunikacji jest rozwinięty w stopniu niewystarczającym.
- Gmina Radziemice posiada duże rezerwy terenów budowlanych.
- Na terenie Gminy w roku 2021 oddano do użytku jedynie 5 budynków mieszkalnych, co jest wynikiem gorszym niż średnia z ostatnich 5 lat,
- Zgodnie z danymi z realizacji Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Małopolskiego wynika, że na terenie Gminy Radziemice w latach 2017-2021 zlikwidowano łącznie 166 szt. paleniska na paliwa stałe.
- Gmina z sukcesem realizuje Program Czyste Powietrze.
- Mały udział OZE na terenie gminy.

Obszary funkcjonalne

Gmina Radziemice nie znajduje się w obszarach strategicznej interwencji (OSI) wyznaczonych na poziomie krajowym, jak również nie należy do żadnego z wyznaczonych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030. Natomiast Gmina stanowi, zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030, obszar wiejski o bardzo niskim poziomie rozwoju.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2030.

Gmina Radziemice należy do Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania PrKoPaRa.

W okresie 2021 – 2027 w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021-2027 dla obszaru tego Stowarzyszenia przewidziano wsparcie w ramach Działań dedykowanych dla Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność (RLKS), koncentrujących się na wzmocnieniu funkcji wiejskich.

Wskaźniki rozwoju Gminy Radziemice

W oparciu o dane publikowane przez Monitor Rozwoju Lokalnego dla danej gminy prezentowane są zagregowane wskaźniki obrazujące jej rozwój:

- ogólny wskaźnik rozwoju (porównanie do gmin o podobnych funkcjach),
- syntetyczny wskaźnik rozwoju (porównanie do wszystkich gmin w kraju).

Ogólny wskaźnik rozwoju Gminy

Ogólny wskaźnik rozwoju - stanowi obraz trzech wymiarów funkcjonowania samorządu i jego mieszkańców: gospodarczego, społecznego i środowiskowego. Jest on zobrazowany przez 12 wskaźników rozwojowych oraz 44 wskaźniki cząstkowe.

Gmina Radziemice należy do grupy gmin wiejskich H4_GW o intensywnej funkcji rolniczej (około 400 gmin w kraju), poniższe dane mają charakter porównawczy w stosunku do innych gmin z tej grupy.

Wartości dodatnie wskaźników w tabeli (pierwsza kolumna) oznaczają, że wartości wskaźników dla Gminy Radziemice kształtują się powyżej średniej dla innych gmin z grupy porównawczej; wartości ujemne wskaźników oznaczają, że wartości wskaźników dla Gminy Radziemice kształtują się poniżej średniej dla innych gmin z grupy porównawczej.

Wskaźniki rozwojowe Gminy Radziemice za 2021 rok.

Wskaźnik rozwoju	Wskaźnik szczegółowy	2016	2021
WYMIAR GOSPODARCZY			
1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki - budżet wskaźnik 0,06	Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w CIT (zł)	60 966,89	37 435,89
	Dochody budżetu Gminy z tytułu udziału w PIT (zł)	1 175 151,00	1 685 730,00
	Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców	4,07	2,64
	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	75,42	97,50
2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej wskaźnik 0,01	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (zł)	3 406,45	4 968,09
	Różnica liczby mieszkańców w wieku 10-24 i 50-64 lat	-46,00	15,00
	Udział bezrobotnych powyżej roku w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	2,51	1,42
	Udział pracujących w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%)	11,69	12,12
3. Sytuacja materialna mieszkańców wskaźnik 0,33	Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców	0	0
	Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z PIT przypadające na 1 mieszkańca (średnia 3 letnia)	311,5	477,5
	Wartość majątku zakumulowanego w przeliczeniu na 1 mieszkańca	85 927	150 554

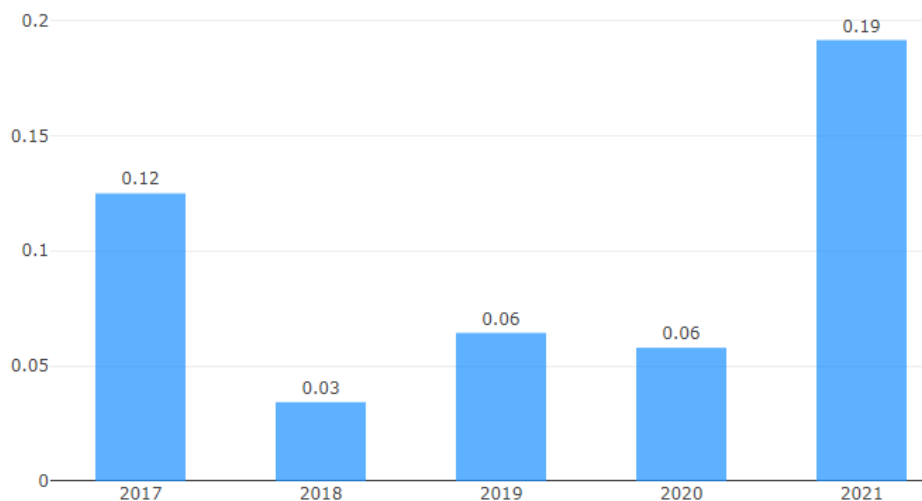
4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) wskaźnik - 0,43	Kwota nadwyżki operacyjnej brutto (średnia 3letnia) (zł)	551 442,47	1 368 087,00
	Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem	31,87	21,42
	Relacja wyniku operacyjnego do kwoty własnych dochodów bieżących (średnia 3letnia)	15,4	26,4
	Udział bieżących dochodów "nieznaczonych" w dochodach bieżących (%)	46,0	49,3
WYMIAR SPOŁECZNY			
5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury wskaźnik 0,11	Liczba porad lekarskich na 1000 mieszkańców	5 089,11	5 107,68
	Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	251,92	323,49
	Liczba podmiotów gospodarczych świadczących usługi na 1000 mieszkańców	62,32	81,15
	Miejsca noclegowe w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych na 1000 mieszkańców (dane powiatowe)	3,32	5,64
	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	4,7	4,2
	Stosunek liczby dzieci w przedszkolach do liczby dzieci w wieku 3-6 lat (%)	0,00	0,00
	Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych (%)	82,4	89,4
	Wydatki na kulturę fizyczną, sport i rekreację przypadające na 1 mieszkańca (zł)	2,90	4,90
	Wydatki na kulturę i dziedzictwo narodowe przypadające na 1 mieszkańca (zł)	120,07	117,88
6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie wskaźnik - 0,29	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	4,7	4,2
	Powierzchnia nowych mieszkań na osobę w wieku 25-34 lata (m ²)	0,95	3,14
	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkaniowa na mieszkańca (m ² /os)	30,50	bd
7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny Gminy wskaźnik 0,95	Odsetek dzieci do lat 17 na które rodzice/opiekunowie otrzymują zasiłek rodzinny (%)	36,70	20,85
	Odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej (%)	3,79	2,53
	Zasięg ubóstwa głębokiego (%)	2,10	0,80
8. Poziom bezpieczeństwa wskaźnik 0,79	Odsetek zgonów wśród osób poniżej 60 roku życia (dane powiatowe) (%)	10,7	11,6
	Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu i drogowe na 1000 mieszkańców	8,77	4,33
9. Demografia wskaźnik 0,29	Ludność ogółem	3 434	3 241
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	112,0	122,0
	Przyrost naturalny w ostatnich 3 latach na 1000 osób	-1,46	-18,82
	Saldo migracji na 1000 osób	-1,16	-1,53
	Współczynnik dzietności kobiet	1,83	1,33

WYMIAR ŚRODOWISKOWY			
10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna) wskaźnik 0,91	Łączna długość dróg gminnych i powiatowych na 100 km ² powierzchni (dane powiatowe) (km/km ²)	238,36	258,58
	Liczba samochodów osobowych na 100 mieszkańców (dane powiatowe)	63,70	77,25
11. Ład i struktura przestrzenna obszaru wskaźnik - 0,12	Liczba inwestycji realizowanych na podstawie WZ w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	7,57	4,94
	Liczba mieszkań oddanych do użytku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	1,46	1,54
12. Lokalne środowisko przyrodnicze wskaźnik - 0,35	Ścieki oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczania	100,00	100,00
	Udział odpadów poddanych odzyskowi w odpadach wytworzonych w ciągu roku (z wyłączeniem komunalnych) (%)	bd	bd
	Udział powierzchni obszarów cennych przyrodniczo prawnie chronionych w powierzchni JST (dane powiatowe) (%)	15,9	15,9
OGÓLNY WSKAŹNIK ROZWOJU GMINY* wskaźnik 0,19			

źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Radziemice

*Ogólny wskaźnik rozwoju gminy stanowi średnią arytmetyczną wartości z wszystkich wskaźników diagnostycznych w 12 badanych obszarach.

Ogólny Wskaźnik Rozwoju Gminy

źródło: Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Radziemice

Syntetyczny wskaźnik rozwoju Gminy

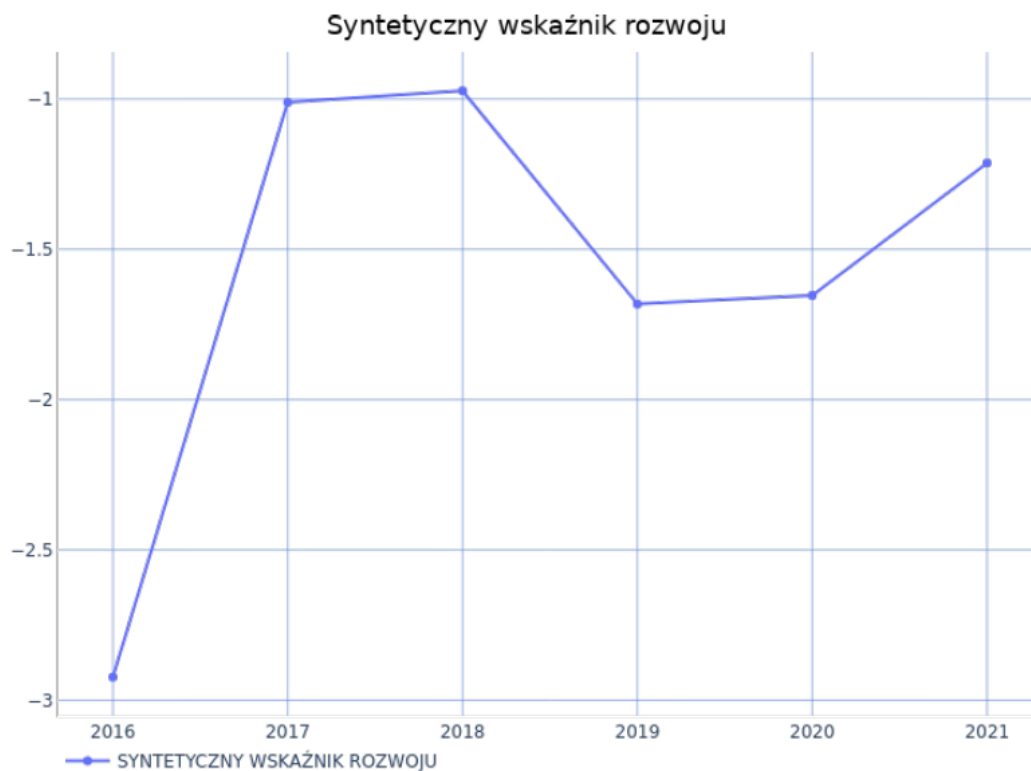
Syntetyczny wskaźnik rozwoju wyliczony został dla gminy w relacji do wszystkich gmin w kraju. Odzwierciedla on kluczowe czynniki rozwoju lokalnego i pozwala śledzić zmianę potencjału rozwoju gminy, składa się z 7 wskaźników bazowych. Wskaźniki od A,B,C,D i E mają charakter stymulujący rozwój, a wskaźniki F i G mają charakter destymulant.

Wartość dodatnia syntetycznego wskaźnika rozwoju oznacza, że wartości dla Gminy Radziemice kształtują się powyżej średniej dla wszystkich gmin w kraju; wartość ujemna syntetycznego wskaźnika rozwoju oznacza, że wartości dla Gminy Radziemice kształtują się poniżej średniej dla innych gmin w kraju.

Wskaźniki bazowe dla Gminy Radziemice na 2021 r.

Wskaźnik bazowy	2016	2021
A. Dochody z PIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk)	342,21	520,13
B. Przedsiębiorczość - dochody z CIT w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk)	17,75	11,55
C. "Produktywność przestrzeni" - suma podatków nieruchomościowych na mieszkańca (PLN/mieszk.)	455,25	531,58
D. Podatek od czynności cywilno-prawnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (PLN/mieszk.)	17,01	24,11
E. Wskaźnik potencjału demograficznego (%) Liczba mieszkańców w wieku 25-34 w liczbie mieszkańców ogółem	14,56	3,42
F. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (%) Stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie.	4,780	2,39
G. Wskaźnik obciążenia demograficznego (%)Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym.	68,81	67,84
Syntetyczny wskaźnik rozwoju	- 2,92	- 1,21

źródło: Opracowanie własne w oparciu o Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Radziemice

źródło: Raport Związek Miast Polskich – sytuacja społeczno - ekonomiczna G. Radziemice

Przegląd wskaźników rozwojowych Gminy Radziemice za 2021 rok wskazuje, że na tle podobnych samorządów (gminy wiejskie-rolnicze), ich wartości kształtują się w okolicach średniej. Gmina Radziemice jest gminą wiejską o intensywniej funkcji rolniczej, jednocześnie jedną z najmniejszych gmin w Polsce pod względem liczby mieszkańców, co ogranicza jej potencjał.

Znacznie gorzej prezentują się wartości wskaźnika syntetycznego (porównanie na tle kraju), są poniżej średniej.

Bibliografia:

1. Portret Gminy Radziemice – dane GUS za 2021 r.
2. Raport Sytuacja społeczno-ekonomiczna G. Radziemice dane liczbowe z lat 2016-2021.
3. Polska w Liczbach – dane za 2021 r.
4. Raport o stanie Gminy Radziemice 2021 r.

Załączniki:

1. Portret Gminy Radziemice – dane GUS za 2021 r.
2. Raport Sytuacja społeczno-ekonomiczna G. Radziemice dane liczbowe z lat 2016-2021.